

Adum

Yıl 1997 • Sayı 14-15 • Gelsenkirchen Bismarck Kadınlar Çalışma Grubu

"Elveda
doğduğum
toprak!"

1919-24

(Bu resim 1934'de, mübadelenin
70. yılı anısına Yunanistan'daki
Anadolu Rumları'nın bastırıldığı
afişten alınmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Merhaba / Adım	
Krizin Yükünü Kim Çekiyor? / Z. Özgül	2
Çağdaşlaşmak Çağımızın Gereği / S. Kayaçelebi	3
Baskıcı Dönemlerde Kültür / Z. Özgül	4
Şimdi Uyanmazsan Hep Uyuyacaksın / N. Görsev	5
Komşunun Çeyizi / K. Yalçın	6
Benden Selam Söyle Anadolu'ya / Dido Sotiriyu	7-8
Bir Genç Kızın Günlüğü / A. Ertan	8
Bir Kadın Bilgin-Marie Curie / N. Görsev	9
Evlilik Pamuk İpliğine Bağlı / O. Polat	10
Mostar'dan Göreme'ye / M. Özverim	11
Bir Kadın Sanatçı-Gülsin Onay / Adım	12
Ç.Y.D.D. Haberler / Adım	13
Bunları Biliyor muydunuz? / Adım	14
Sevgili Anneciğim, Babacığım / Çocuğunuz	14
Yaşar Kemal ve Sarı Sıcak	15
Hoş Geldin / C. Özcan	16-21
Bir Özürlü Çocuk Annesiyle Söyleşi / Z. Özgül	22-23
Hikaye: İki Vatan Arasında / B. Samancı	24-25
Sağlık: Menopoz / S. Kayaçelebi	26-27
8 Yıllık Kesintisiz Eğitim / B. Kutlu	28-29
Gazetelerden	30
Şundan-Bundan	31
Enerji Tasarrufu	32
Sinema / S. Kayaçelebi	33
Cumhuriyetin 74. Yılında	34
Dikiş: Balık Motifli Perde	35
Yemek: Gözleme	36
Bilmece / S. Kayaçelebi	37
Şiir / K. Yalçın	38
	39

Impressum

Yazı işleri

Zuhal özgül

Nesrin Görsev

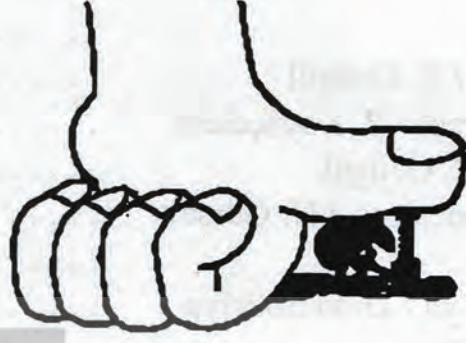
Semra Kayaçelebi

Dizgi

Kirpi- 0201-207494

Yazışma adresi

Grenzstr. 47 • 45881 Gelsenkirchen • Tel. 0209 -40 94 140

Merhaba

Sevgili okuyucular, tatile girdiğimiz için 14. sayımızı sizlere ulaştırmakta güçlük çekeceğimizi düşünerek, Adım'ın 14. ve 15. sayılarını birarada çıkarmaya karar verdik. Tatil dönüşünde herkese merhaba demek için kolları sıvadık.

Bu sayımızdan itibaren kimi yazıları Almanca'sıyla birlikte yayınlamaya başlamamızı ilgi ile karşılayacağınızı umuyoruz.

Çocuklarımız okullardan karnelerini alırlmaz kimimiz uçakla, kimimiz arabayla yollara koyulduk. Yazık ki aşırı yüklenme ve sürat yapma nedeniyle kaza yapıp geri dönenler, tekrar uçakla yollarına devam etmek zorunda kaldılar. Yollarda araba tamir ettirmek için gösterilen zahmet ve masraflar, otel giderleri, yeniden uçak aramak, bilet bulmak külfetine katlanmak, kimilerimiz için tatilin tadını önceden kaçırdı.

Hasretle memleketimize koşup, sayılı günleri bitirip, daha uzun süre kalmak üzere Almanya'ya dönüyoruz, çünkü burada çalışıyoruz. Gelirimiz, güvencemiz de yine burada, çocuklarımız burada büyüyor, okuyor.

Almanya ile Anavatanımız arasında bu gidış-gelişler, bu iki ülkedeki farklılıkları daha iyi anlamamıza yardımcı olacak ve bunlardan olumlu sonuçlar çıkarmamızı sağlayacaktır. Böylece buradaki yaşamımızı manen daha zenginleştirmemize fırsat verecektir.

Güzel günler dileğiyle, sevgilerimizle.

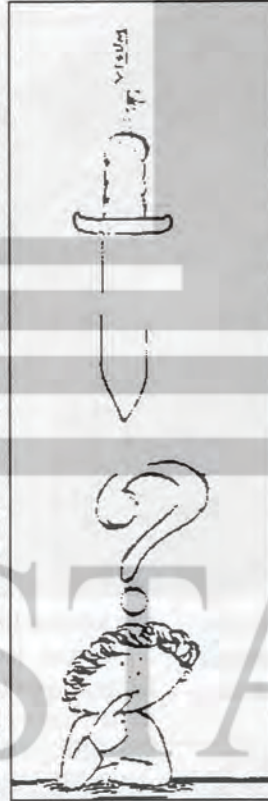
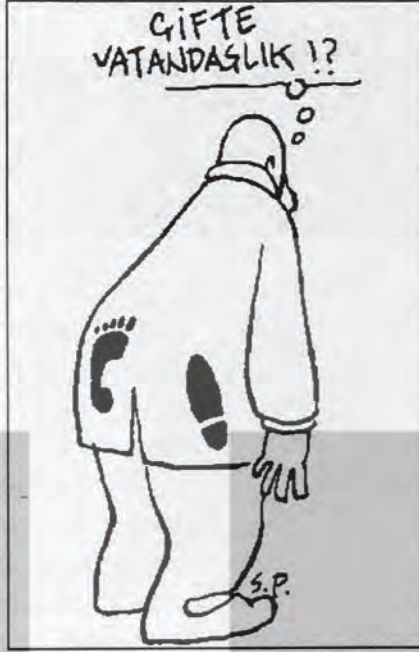
ADIM

Mehmet Ünal

KRİZİN YÜKÜNÜ KİM ÇEKİYOR?

"35 yıldır Almanya'da yaşıyoruz" demekten bizim dilimizde tüy bitti. Almanlar bunun manasını hala anlamadılar. Geçen süre içinde, bize çeşit çeşit kavramlar yakıştırıldı: Misafir-yabancı işçi, yabancı, göçmen, v.s. Türk toplumu her sene araştırıldı. Hep sorunlar çıktı ortaya. Onlara göre ne yapılırsa düzelmedi. Sorunlu geldiler, sorunlu gidecekler. Bu Almanların düşüncesi. Değiştiremiyoruz bir türlü. Onlara sorsak, peki bu insanlar neden sizin istediğiniz kalıba girmiyorlar? Yani "kaynaşmıyorlar?" Cevabı onlar da biliyorlar ama tekrarlamakta yarar var. 35 yıl öncesine dönelim. Bu yılları ve bize yapılan "iyilikleri" gözümüzün önünden geçirelim. İşte Yabancılar Yasası. Bugüne kadar değiştirile değiştirile nefes alamaz hale geldik. Yaşamımız, çalışmamız, eğitimimiz, çocuklarımızın geleceği, davranışımız, düşüncemiz ve geleceğimizi planlamamız bile ona bağlı. Bu birkaç sayfa kağıdın yaşamımızda öyle bir etkisi var ki, nefes alırken bile bilinçaltımızda o. Bu yasayı da mı biz yaptık? Almanya'daki hükümetlerin seçim öncesi, yabancıları seçim malzemesi yaptıktan sonra ilk işleri yabancılar yasasını olumsuz değiştirmek oluyor sürekli. Örneğin birkaç kişinin yaptığı yanlışlığı, tüm Türklere mal ederek ve bazı kesimlerden de destek bularak kendilerini haklı çıkarıyorlar. En düşündürücü olanı ise Türklerin haklarını savunmak üzere kurulan kuruluşların bu yasaları haklı göstermeleri veya bazı yasaların getireceği sorunları düşünmemeleri. Örneğin çok alkışlanan emeklilerin sınırsız Türkiye'de kalabileceği konusunda sorunlar çıkabileceği acaba düşünülüyor mu? Hastalık Kasası emekliye "uzun zamandan beri Almanya dışında yaşıyorsun, tedavini orada yaptır" diyebilir mi? Emeklilik kasaları Türkiye'deki geçim standardına göre aylığı düşürebilir mi? Gençlerin durumu daha da karanlık. Burada doğmuş büyümüş ve suçu işlerken bu toplumun bir parçası olan genç iki kez cezalandırılıyor. Türkiye'de ne kadar kalacağı, tekrar dönüp dönemeyeceği de açığa kavuşmamış. Gencin sınırdışı edilmesiyle aile de parçalanmaktadır. Alman suçlularına uygulanan, ödemişimiz vergilerle hazırlanan binlerce Marklık uyum prog-

ramlarından Türk gençleri neden yararlanamıyorlar? Çocuklara vize-otururma izni ise gelecek kuşakları daha ortada birşey yokken cezalandırmak oluyor. 35 yıl sonra hala Türklere acı ve üzüntüyle yabancılikları hatırlatılıyor. Onlardan "kaynaşma" nasıl beklenebilir? Açıkça söyleyelim, bu kaynaştırmadan çok zoraki dönüşü hızlandırma oluyor.

Tekrar Türklerin haklarını savunan kuruluşlara dönelim. Örneğin Hamburg Türk Topluluğu kurulduğundan bu yana Alman vatandaşlığı reklamını yapmakta. Ancak bu kuruluş, Türk toplumunda ALMAN VATANDAŞI OLMAYANLAR VE OLAMAYANLAR olduğunu gözönüne almıyor. Sayıları hiç te azımsanmayacak kadar

olan bu insanlar gözden çıkarılıyor. Türk vatandaşlığının korunmasıyla alınan Alman vatandaşlığı da henüz açıklığa kavuşmuş bir konu değil. Sonuçta 35 yıldır bir yandan yabancılar yasası, diğer yandan "adam sendecilik" veya "bir şey olmaz" düşüncesi hala ağır basmakta. Daha çok Alman partilerinin önerisiyle kurulan Türk kuruluşları tabii ki bu partilerin politik düşünceleri doğrultusunda (Örneğin SPD'nin son yasada CDU'ya kayıtsız şartsız teslim olması gibi) hareket etmek durumundalar. Ancak olumsuzluklar, haksızlıklar üstüste geliyor. Bunların ciddiye alınması gerekiyor. Özellikle gençlerin kendilerini Alman toplumundan ayırmadan onların demeklerine, kuruluşlarına ve partilerine girerek haklarını orada aramaları, savunmaları çok daha mantıklı olacaktır. Ancak her zaman yabancıların haklarını savundukları, onların yanında olduklarını ilan eden partilerin, örneğin Sosyal Demokratlar (SPD), Yeşiller (Grüne) Alman olmayan Türkleri de aralarına alarak ilk adımı atmalılar.

Z.ÖZÜGÜL

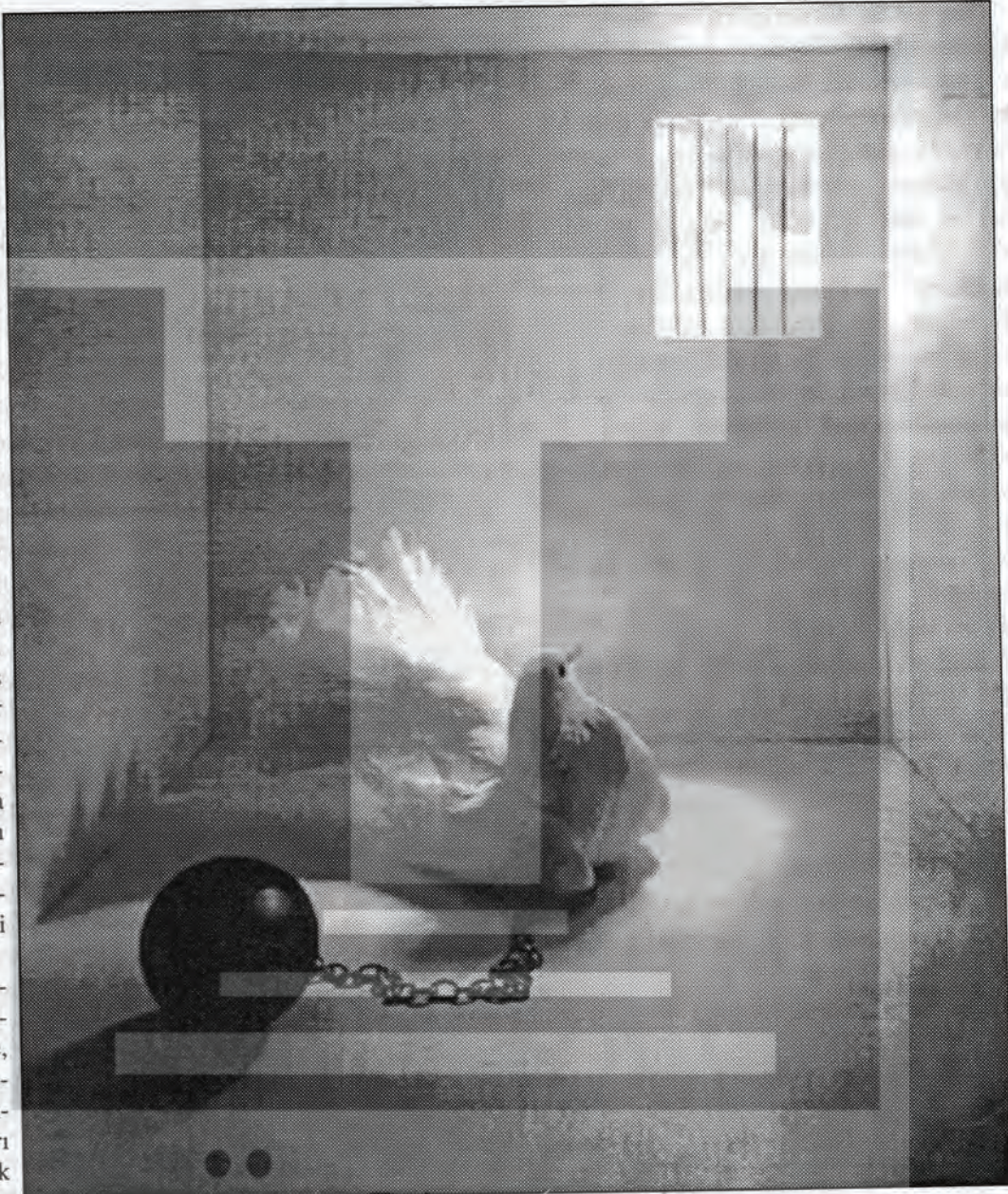
ÇAĞDAŞLAŞMAK ÇAĞIMIZIN GEREĞİ

Bitimine 3 yıldan az kalan 20. yüzyılın belki de en önemli getirisi, bağımsızlaşma çabasının dünyaya yayılmasıdır. Türkiye'de Ulusal Bağımsızlık Savaşı ve Atatürk'ün devrimleriyle bağımsız olma çabası verilmiştir. Ama tek başına bağımsızlık, toplumda birliği sağlamada, eşitlikçi bir yönlendirmede, toplumu iç çelişki ve sarsıntılardan kurtarmada yeterli olmaz. Bağımsızlıkla birlikte bir çağdaşlaşma yönteminin belirlenmesi kaçınılmazdır. Yöntemin belirlenmesinde salt gelişmiş bir ülkeyi ya da ülkeleri model olarak almak ise çağdaşlaşma sorununa çözüm getirmez. Çağdaşlaşmak, devlet, ulus ve kişi için bütüncü bir kavramdır. Her ulus örneklerden yararlanabilir ama bir örneği aynen olduğu gibi kopya edemez. Olmaz çünkü. Bizim toplumumuzun çağdaşlaşması için öncelikle laik düşüncüyü kabullenmesi, sindirmesi gereklidir.

Özgürleşmiş, ulusal kimlik bilinci gelişmiş, iyi eğitilmiş bireylerin, kentleşme, toplumsal dayanışma, teknoloji ve siyasi alanda gelenekselliği aşarak, kaynakları usçu bir biçimde kullanarak kurabilecekleri toplum çağdaş olarak tanımlanabilir. Günümüzde çağdaşlaşmak istemeyen hemen hemen hiçbir ülke yoktur. Yenileşmek, dinamizm kazanmak, güçlenmek, sanayileşmek özlemi dünyanın her köşesine yayılmıştır.

Atatürk "uygarlığın bir fırtına gibi esen itişine karşı koymak boşunadır; değişmeyen Ortaçağ kanun, düşünce ve davranışlarını koruyan toplumlar ölüme veya tutsak olmaya yargılıdır" der.

Çağdaş olma, toplum ve devlet yaşamını, akla, bilime dayatma ancak laiklik ilkesinin eğitimde, devlet ve toplum yönetiminde, siyasada eksiksiz uygulanmasıyla gerçekleşir. Teokratik bir devlet olan Osmanlı İmparatorluğu'ndan miras kalan kulluk düzenini etkisiz hale getirmenin en usçu çözümü laiklikti. Dinsel kuralların, çağdışı kalmış geleneklerin, devlet yönetiminde yeri yoktur. Dünya işleriyle dinsel işler birbirinden

ayrı konulardır. Bireyler dinsel inançlarında özgürdür.

Gerçek anlamda çağdaşlaşma eylemi demokratik bir düzende yürütülebilir. Çağdaş dünyada yerini almak isteyen devlet, hak ve hukuk devleti olmalıdır. Eşitlik ilkesinin varlığı hissedilir, yaşanılır olmalıdır.

Çağdaş, özgürlükçü bir toplumda kişiler daha mutludur. Özellikle de kadınlar ve geleceğe daha güvenle bakabilecek olan çocuklar.

Tutunuverelim şöyle parmağımızın ucuyla.

Özgürlüğe kanat çırpın,
Bir beyaz güvercinin kanadına.
Belki de götürürerir bizi,
Çağdaşlar durağına...

S. Kayaçelebi

BASKICI DÖNEMLERDE KÜLTÜR

REFAH-YOL hükümeti işbaşına geldikten sonra Kültür Bakanlığı bir Refahlı tarafından yönlendirilmeye başlandı. O da, partisinin kültür politikasına yüzde yüz uyararak kendisine ters gelen, yani çağdaş, modern, aydın düşünceleri önce tırpanlayarak zamanla yasaklayarak işini sürdürdü. Yaptığı açıklamalar, aldığı önlemlerle açık açık geriye çark ettirmek istediğini görebiliyorduk. Bu süre içinde, hayretle acaba bu kişi hangi yılda hatta hangi çağda yaşıyor diye soruyorduk. Biz hayretler içinde kalırken, onun asıl darbe vurmamak, etkisiz hale getirmek istediği sanatçılar, yazarlar kısaca kültür emekçilerinin tümü kara kara düşünmeye başladılar. Ancak hemen toplanarak SANATA EVET ve daha başka değişik kampanyalarla susmadıklarını gösterdiler. Onlara yanıt ise daha çok baskı, yasaklar ve maddi kısıtlamalar oldu. Böyle bir düşünceden başka ne beklenirdi ki... Sanatçılar, halk ve sivil örgütleri tarafından yalnız bırakılmadı. SANATÇI VE BİREY BİRBİRİNDEN AYRILAMAZ ZATEN. Biri olmadan diğeri de olmaz. Bir toplum sanat olmadan nasıl kültürünü geliştirir? Birey sanatı, sanatçı olmadan nasıl tanır? Kişinin kimlik kazanması o ülkenin kültürüne bağlıdır. Aydın insanların oluşturduğu bir toplum da bilinçlidir ve gericiliğe geçit vermez.

Dünyada zaman zaman baskıcı hükümetlerin idareyi ele geçirdiklerinde ilk yaptıkları, ülkenin kültürüne darbe vurmaktır. Örneğin Almanya'da

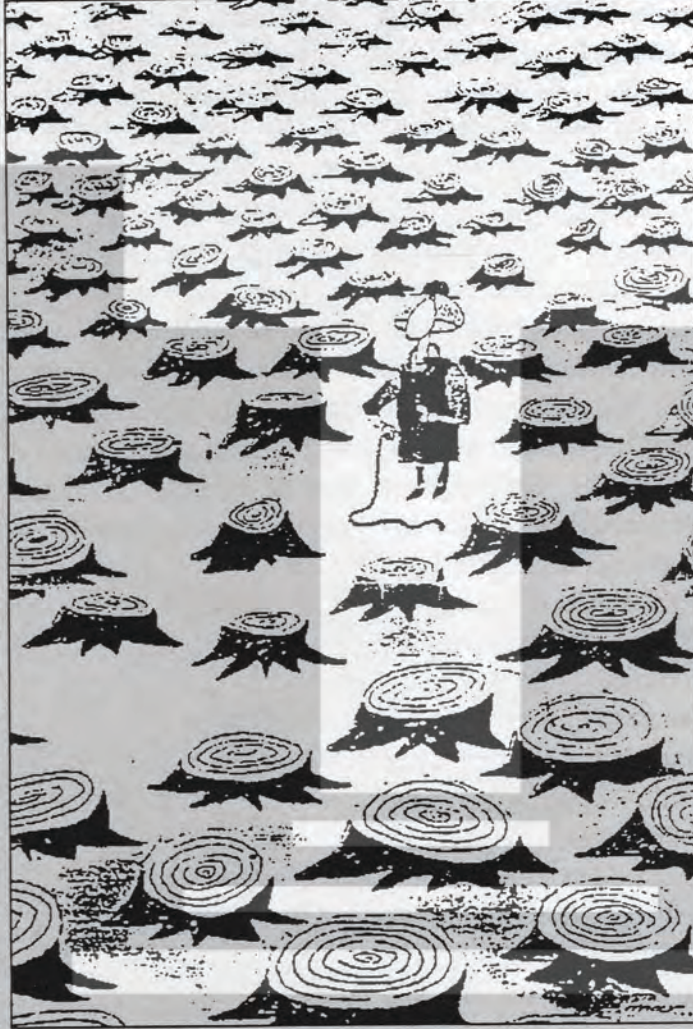
Nazi Diktatörlüğü'nün o zaman Yahudilere, aydınlara, yazarlara, tüm sanatçılara baskılarının izleri hala silinemedi. Yazarlar tutuklanmış, kitaplar yakılmış, sanatçılar başka ülkelere göçmek zorunda kalmıştı. Türkiye'ye kaçan bir çok profesör yaşama ve çalışma olanağı bulabilmişlerdi. Onlar korkup sustular mı? Hayır. Yaşamlarını, çalışmalarını eskisi gibi sürdürdüler, hatta kalemleriyle, resimleriyle, şiirleriyle, sanatlarıyla baskılara korkusuzca savaş verdiler.

Gericinin düşüncesinin çağımızda tutunması, destek görmesi olanaksızdır artık. İşte fazla kalmadan gidiyorlar ülkemizde olduğu gibi. Ancak bir sene içinde topluma verilen zararlar nasıl tamir edilecek? Halkımız "zararın neresinden dönsek kardır" diyerek, bu kez de kollarını sıvayacak ve kültür emekçilerinin yanında olacaktır mutlaka...

Z.ÖZÜGÜL

“ŞİMDİ UYANMAZSAN HEP UYUYACAKSIN”

Çevreciler “ 21. yüzyıl ya çevre yüzyılı olacak ya da bizler var olmayacağız” diye uyarıyor. Bu irkiltici başlıkları sık sık gazetelerde görür, televizyonlarda, radyolarda dinleriz de, neden acaba hep bildiğimizi okuruz? Konuşmak kolay da, yapmak niçin zor olsun? Bence herşey umursamazlıktan kaynaklanıyor. Birey olarak herkes kendine düşeni uygularsa, yaşlı dünyamız belki biraz nefes alacak. Uzmanlar “doğanın yıpranmasında üç faktör önemli” diyorlar: Kaynakların azalması, nüfus artışı ve kaynakların dağılımındaki oransızlık.

Memleketimiz, dünyanın ormanları ve suları bol bir kesiminde bulunuyor. Yazık ki ormanların kesilmesi, hektarlarca orman alanının yanması sel felaketlerine, toprak kaymalarına neden oluyor. Bundan ötürü evler yıkılıyor, insanlar ölüyor, tarım arazileri sular altında kalıyor. Bu da ekonomiyi, daha basitiyle yöre insanlarını geçim sıkıntısına sokuyor.

Hava kirliliğine neler yol açtı?

Betonlaşma, çarpık kentleşme, su seviyelerinin azalması, kuruması ve ormanların yok olması, denizlerin doldurulması, kirletilmesi, karada ve denizlerdeki canlı türlerinin yok olması, sağlıksız nüfus artışı, fabrika atıklarının sorumsuzca doğaya boşaltılması. Saymakla bitmeyen bu felaket odaklarını kurutmak için bizler ne mi yapmalıyız? En basitiyle sevgili okurlar, “hadi biraz fazla çamaşır tozu kullanayım da çamaşır larım daha temiz olsun” diye düşünmeyin. İşte o biraz fazlayı makinaya

koymayalım. Pillerimizi belediyenin gösterdiği kutulara atalım, kullanmadığımız ilaçları çöpe değil eczanelere iade edelim, özel arabalarımızın yerine olabildiğince toplu taşıtları tercih edelim. Sokaklara çöp atmayalım, plastik, naylon v.b. çöpleri, kağıtları gösterilen yerlere bırakalım. Çocuklarımıza bütün bunları öğretilim.

İşte en basitiyle bizlerin yapabileceği bu işler kent çapında, bölge hatta ülke çapında çevreci çözümlere somut birer katkıdır. Çevreciler haklı olarak sık sık şunu hatırlatıyor: “Yoksa doğayı kuruttukça birbirimizi mi yiyeceğiz”.

N. Görsev

KOMŞUMUN ÇEYİZİ

Yetmiş beş yıl önce bahçe komşularımız Rummuş. Dedem, ninem, anam, babam Rum komşularımız Minoğluyla, Palaogluyla, Sabuncuogluyla kardeşten öte, ana baba gibilermiş. Aynı savaktan sularlarmış bahçelerini. Aynı pınarın suyuyla yuğurlarmış hamurlarını. Babam çocukluk arkadaşı Minoğlu'nun küçük kızı Sofiya'yı anlatıp durdu ölünceye kadar.

Gün gelmiş, Osmanlı İmparatorluğu Almanya'nın yanında savaşa girmiş İn-

giliz'e, Fransız'a karşı. Bu savaş kararından ne dedemin haberi varmış, ne de Rum komşularımızın. Dedem, Çanakakale'ye ölüme çağrıldığında anlamış savaşın gerçek yüzünü.

Gün olmuş, Yunan işgal orduları Sarayköy'e kadar gelip dayanmış. Yunan'ı Rum komşularımız Minoğlu ile kızları çağırma-

mış.

Gün olmuş, hamurun suyuna, kirazın alına, solunan havaya kan bulaşmış. Ne ninem, ne anam, ne dedem ne de Rum komşularımız ekmiş kin tohumunu kardeş gibi yaşadıkları toprağa, dağa, taş...

Bir değil, on değil, milyonlarcaymış seksen doksan yıl önce dedem gibiler, Minoğlu gibiler. Osmanlı ve Yunan halklarını hiç sormadan ölüme süren; yerinden yurdundan eden padişahlıktan, Krallıktan; Osmanlıyı, Yunanı kendi çıkarlarına birbirine boğazlatan İngiliz, Fransız yöneticilerinden, Alman Kayzerinden, Rus Çarından kimse kalmadı. Seksen yılda taçlar, tahtlar müzeye kondu.

Ama onların ettikleri kin tohumları, düşmanlıklar zamana, yere; dünyadaki güçlerin eşitsiz gelişmelerine, çok yönlü çelişkilere göre yeni yeni biçimlere bürünerek sürüp gidiyor. Tahtları, taçla-

rı alaşağı eden halklar; aralarındaki, kendi içlerindeki kini, nefreti ve bu zehirli şerbeti kaynatıp kaynatıp içirenleri müzelere koyamadılar.

Benim köyüm olan Honaz'ın esas yerlileri Rumlarmış. Biz Türkler çok sonradan gelip yerleşmişiz. Köyün ortasından geçen Kuruçay'ın batısında Rumlar; doğusunda Türkler oturmuş. Bahçelerimiz, bağlarımız yan yanaymış. Kız alıp verilmezmiş; ama iste-

yen Kiliseye gidermiş, isteyen Camiye. Dinler ayrı, diller Türkçeymiş. Rumlar, Rumça konuşmazmış.

Yunan ordusu İngiltere'nin kışkırtmasıyla 15 Mayıs 1919'da İzmir'e çıkınca Türk ve Rum kardeşliğine kan bulaşmış. Kin kör eder bazı insanları.

Önce Yunanlılara yardım edebilirler düşüncesiyle, Denizli, Burdur, İsparta bölgesinde yaşayan Rum erkekleri derhal Kayseri, Sivas, Erzurum'a sürgün edilmiş. Aradan iki üç ay geçer geçmez geri kalan kadın, kız, çoluk çocuk Eğirdir Gölü'nün içindeki adaya sürgün edilmiş.

İlk kez 35 yıl önce tarlamıza mısır ekerken babamdan dinleştirdim Rum komşularımızın sürgün öyküsünü.

Benim köyümdeki Rum erkekleri sürgün edilince, kadınları kızları hemen evlerinden toplamışlar. Karakolun ya-

nındaki evlerin ahırlarına doldurup nezarete almışlar. Ninem bahçe komşularımıza, Minoğlu'nun karısına kızlarına her gün babamla ekmek göndermiş. Sevkiyat emri gelince bir çığlık kopmuş! Babam korkmuş; oyunu bırakıp evlerine anasının yanına koşmuş.

Bir süre sonra bahçe komşumuz Minoğlu'nun karısı kucağında ipekli bir şitare yorgan; büyük kızı ile ortanca kızının ellerinde birer çuval ile ninemin evine geliyor... "Aşa aba, bunlar kızları-

mın çeyizleri! Gidip dönmek var, dönüp göremek var! Gelirsek verisin çeyizleri. Dönemezsek ver bir fukaraya! Çok ekmeğini yedik birbirimizin. Çok analık ettin bize! Hakkını helal et!" diyor.

"Helal olsun, helal olsun!"

Sarılip ağlaşıyorlar. Babam çocukluk arkadaşı Sofiya'nın ağlayışına üzülüyor. Dereye vardıklarında bir çığlık, bir ağıt

başlıyor!

Babam başladı ağlamaya! Babamın ağladığını ilk görüyordum! Susup kaldık! Neden ağladığını ne ben sordum, ne de babam anlattı!

Aradan 35 yıl geçti. Babam ile anam Almanya'ya geldiler.

Minoğlu'nun kızlarını bir daha anlattırdım. Babam gene ağlamaklı oldu. Sesi titredi, bir süre konuşmadı. Sonra:

"Oğlum dedem Minoğlu'nun kızlarının çeyizlerini ölünceye kadar saklattı. 'Gelirler bir gün' dedi. Gelmediler! Bana saklamamı vasiyet etti. Çeyizler ananın sandığında yetmiş yıldır duruyor. Bu dünya ölümlü, kalımlı dünya! Bu gün var, yarın yoğuz. Sen git Yunanistan'a. Minoğlu'nun kızlarını, kızları ölmüşse torunlarını bul! Verelim çeyizlerini..." dedi.

Annem de babamın sözlerini destek-

ledi. "Şiir miir yazıp durursun. Yazacak-
san bunu yaz!" önerisinde bulundu.

Arayıp bulmaya söz verdim.

1994 yazında Yunanistan'a gittim.
Atina, Selanik, Grebena, Veria, Katerini,
Platamona bölgelerini üç hafta dolaşım.

Minoğlu'nun kızlarını, Denizlileri,
Honazlıları bulamadım; ama Burdurlu,
Amasyalı, Sinoplu, İstanbullu, Trabzonlu,
Nevşehirli, Kayserili, Eskişehirli...
Anadolu Rumlarının sıcak dostluklarını
buldum. Hiç bilmediğim, duymadığım
insan hallerini; ölümüne bir yurt özlemi-
ni; yetmiş yılda katmerlenmiş bin bir tür-
lü acıyı, kederi, hüznü gördüm.

Kimseden kötü bir söz duymadım.

Türkiye'de doğmuş, savaşı, sürgünü,
Mübadeleyi yaşamış insanlar, onların
çocukları "Biz Türklerle kardeş gibiy-
dik! İngilizler kıskırttı Yunanlıları, kabak
bizim başımıza patladı! Çok çektik! Bi-
zim çektiklerimiz düşman başına gelme-
sin! Hala fitilliyorlar bizi birbirimize!
Bre aklınızı başınıza toplayın! Kimse bir
şey kazanmaz savaştan! Artuk irini olsun,
barış olsun!" diyorlardı.

1995'de Türkiye'ye döndüm. Ho-
naz'a 1924 Mübadelesiyle gelmiş muha-
cir komşularıyla, arkadaşlarımla uzun

uzun konuştum. Sonra Selçuk-Çirkince,
Amasya, Taşova, Samsun, Ordu, Giresun
bölgelerine gidip Yunanistan'da do-
ğmuş, savaşı, sürgünü, Mübadeleyi yaşa-
mış muhacirlerle söyleşiler yaptım.

Anlatılanlar, Yunanistan'da duyup
gördüklerimin hemen hemen aynıydı.
Ölümüne bir özlem, tarifsiz bir keder,
dağlanmış bir yürek! Ölenler doğduğu
toprakları bir daha görememenin hü-
znüyle ölüp gitmişler...

Kendi kendime kızdım. Nasıl olmuş
da ben bahçe komşum muhacir arkadaşı-
mın yüzlerinden eksik olmayan hüznü
görmemişim! Siz neden, niçin, nasıl bu-
raya geldiniz diye sormamışım! Nasıl ol-
muş da on yıl yaşadığım İstanbul'da
Rum, Ermeni, Süryani, Yahudi kardeşle-
rimin, yurttaşlarımların acılarını, kederleri-
ni duymamışım! Ayıpladım kendi duyar-
sızlığımı...

Babam "oğlum bir daha git, ara bul
Minoğlu'nun kızlarını. Sofiya'yı bulur-
san 'babamı Karaköprü savağında suya
batırmışsın. Unutmamış de!' Çeyizlerini
verelim!" diye tekrar görev verdi.

1996'da ikinci kez Yunanistan'a git-
tim. Selanik, Grebena, Odess, Katerini,
Larissa, Volos kentlerini dolaşım. Kas-

tamonu-Araçlı, Burdurlu, Salihlili, Efes-
li, Nevşehirli, Amasyalı, Giresunlu,
Trabzonlu, Gülşehirli, Bergamalı Rum-
lar çok yardımcı oldular. Ben değil sanki
onlardı Minoğlu'nun kızlarını arayan!
Sonunda Volos kentinde Denizli Fesle-
ğen Mahallesi'nde doğmuş, on iki yaşın-
da Yunanistan'a mübadil gelmiş 86 ya-
sındaki Yohannis Dimitoğlu'nu buldum.
Honazlıları tanıyordu. Minoğlu'nun kı-
zını tanıyordu. Sofiya'nın kızının kızını
buldum. Ninesinin çeyizlerini yetmiş iki
yıl sonra kendisine teslim ettim.

Babam çeyizleri yerine verdiğimi gö-
remedi! Sofiya'ya " Babamı Karaköprü
Savağı'nda suya batırmışsın!" diyeme-
dim.

Sofiya'nın kızının kızı İrini (Barış)
ile Gacaroğlu Kemal'in oğlunun oğlu
Kemal sarıldık birbirimize...İrini, nine-
sinin ipek mendiliyle göz yaşlarını sili-
yor, güneş gibi sıcak sesiyle:

"Şu dünyayı nasıl sevmezsin... Şu
Türkiye'ye nasıl sevmezsin... Şu çeyiz-
ler yaşarken içinde!" diyordu...

24.6.1997 / Bochum
Kemal Yalçın

BENDEN SELAM SÖYLE ANADOLU'YA

Babam sabun yapımcısıydı. Çocukluk
yıllarımda ailemle birlikte doğduğum Aydın
ilinde yaşadım. 1922 yılında Anadolu'dan
ayrılarak Yunanistan'a amcalarımın yanına
gelmek zorunda kaldım. Ailem daha sonra
göçtü. İlk çocukluk yıllarımdan anıları belle-
ğimden silinmiyordu. Babamın arkadaşı Ta-
lat Beyler, sokakta oynadığım Rum ve Türk
çocukları bugün bile aklımda. Yaşadığım
günlerin, duyduğum gerçek olayların o ka-
dar etkisi ve büyüü altında kalmışım ki, bu
konuyu ele alan kitap yazma arzusu içimde
çiğ gibi büyüüyordu. "1962 yılında Benden
Selam Söyle Anadolu'ya" adlı kitabım ya-
yınlandı. Son yıllarda best-seller olan bu ki-
taba gösterilen ilgi, değerinin yeni anlaşıldı-
ğını ortaya koyuyor. Çünkü şu sıra 57. bas-
kısı yapılmış durumda. Bence bu kitap ilk
kez gerçekleri ortaya koyuyor. Kitapta ge-
çenler tamamen tarafsız bir gözle yazıldı.
Kitabımın Türkçeye çevrilmesinden sonra
Türkiye'den birçok yazar ve okurumdan
tebrik telgrafları aldım."

Dido Sotiriyu

11. BASIM

BENDEN SELAM SÖYLE ANADOLU'YA

Dido Sotiriyu

Türkçesi: Attilâ Tokatlı

1982 ABDİ İPEKÇİ
TÜRK-YUNAN
DOSTLUK ÖDÜLÜ

KİTAP BİR GENÇ KIZIN GİZLİ DEFTERİ

İlk gençlik yıllarımızda sırlarımızı ve yalnızlığımızı paylaşan; bizleri yargılamadan dinleyen birilerine gereksinim duyarız. Ve bu biri çoğu kez anı defterlerimizdir. Bunu hepimiz tanıyoruz. Genç kız adayı bir kız çocuğu annesi olarak bunu aynen kızımda da yaşıyorum. Anlayışlı sevgili bir anne olmaya çalışmama rağmen, kızımın duygularını paylaştığı bir günlük defteri olduğunu, odasına, ondan gizli yaptığım ziyaretlerde fark ediyorum.

İşte, 1942 doğumlu, kolej mezunu, ABD'de tiyatro eleştirmenliği eğitimi almış, aynı zamanda iyi bir pedagog olduğunu yazılarından anladığımız, Mersinli bayan yazar İPEK ONGUR, gençliğinde böyle davranmış bir insan. Yatılı okulda okurken, önce yalnızlığını paylaştığı, yakınmalarla doldurduğu, sonra sevinçlerini, aşklarını ifşa ettiği, aşkları ona daha ağır bastığında ve hala hala yazdığını kendisi önsözünde anlatıyor.

Yazar, etrafına bakıp, kendisi gibi yapan gençleri farke-dince, daha ilgiyle günlük defterlerini incelemiş. Gençlerden, bazılarının, anne babasının haksız davranışları karşısında aldığı anı defteri notlarının, ileride kendisinin, çocuklarına bu davranışı göstermemesi için klavuz olacağını düşünüp yazdığını söylemişler. Bir diğeri, annesinin kendisini dinlemediği sonucuna vararak yazmaya başladığını vurgulamış. Öteki, yetişme çağında duygularını tam anlatamama veya anlatırken gülünç duruma düşme korkusuyla en iyisi günlük yazmaya başlamış.

Düşüncelerindeki ortak noktaları, anı defterlerinin, sessiz,

sakin, yargılamadan bizi dinleyen, her şeyimizi içine atan bir yoldaş olmuş.

Kitap, bir yaz dönemi boyunca, yani defterin sayfalarının alabildiğince anılarla doldurulmuş bir genç kız günlüğü. Anılar, yazarın becerisiyle öyle akıcılık kazanmış ki, herkesin hayallerini, umut ve sevgilerini içinde bulabileceği bir gençlik romanı oluvermiş.

"Okuldan nefret ediyorum!

Sıska kızlara bayılan oğlanlardan nefret ediyorum. Dün annemle yine atıştık. Beni, elimde dondurmayla görünce öfkelen-di, aman ne öfke. Zaten babam seyahate gideli acayip sinirli. Menapoz dönemine mi girdi ne?" diye başlayıp giden yaşamın ta kendisi etrafında duygular yumağı ören bu onaltı yaşındaki kız, yetişen gençleri ne kadar objektif, sağduyulu, ummadığımız kadar olgun düşünebildiklerini kanıtıyor okurlara. Nerdeyse biz yetişkinlerin bile hala adını koyamadığımız duyguları, onların gayet güzel betimlediklerini görebiliyoruz bu kitapta.

Her anne ve genç kız hatta genç oğlu bu anıları okumalı. Edebi ve eğitim yönü oldukça yüksek, çıkmazlarda büyük yardımcı, bu gençlik duygularını kitap yapan İpek Ongun'a buradan teşekkürler.

A. Ertan

1942 yılında Ankara'da doğan İpek Ongun, 1961'de Arnavutköy Kız Kolejinden mezun oldu. Daha sonra New York'ta Tiyatro Eleştirmenliği kursunu bitirdi. Türkiye'de *Döğün Kardeş*, ABD New York'ta *Zaman ve Yaşam* (Time and Life) dergileri gibi yayın organlarında bir süre çalışan İpek Ongun'un genişli konularda birçok çevirisi yayınlanmıştır.

Yazarın ilk çocuk romanı olan *Mektup Arkadaşları'nı Kamp Arkadaşları* izlemiştir. Daha sonra da *Afacanlar Çetesi* yayınlanmıştır.

Altın Gençlik Dizisi'nin hazırlanmasına katkıda bulunan İpek Ongun'un *Yaş On Yedi*, *Bir Genç Kızın Gizli Defteri*, *Bir Pimdir Yaşamak*, *Bu Hayat Sizin adı* kitapları vardır.

ISBN 975-405-212-3

BİR
GENÇ KIZIN
GİZLİ DEFTERİ

İlk gençlik yıllarımızda sırlarımızı ve yalnızlığımızı paylaşan, bizleri yargılamadan dinleyen birilerine gereksinim duyarız. Ve bu biri çoğu kez anı defterlerimizdir.

Herkesin hayallerini, umut ve sevgilerini içinde bulabileceği bir gençlik romanıdır.

ALTIN GENÇLİK DİZİSİ 2

7. Basım

BİR
GENÇ KIZIN
GİZLİ DEFTERİ

İPEK ONGUN

ALTIN KİTAPLAR

BİR KADIN BİLGİN: MARIE CURIE

Marie Curie (Mari Küri, 1867-1934) ve Pierre Curie (Piyer Küri, 1859-1906).

Curie'ler, bir atom çekirdeğinin ışınım yayarak kendiliğinden parçalanıp başka bir elementin atomuna dönüşmesi olan radyo-aktiflik konusundaki ilk çalışmaları gerçekleştirenler arasında seçkin bir yere sahiptir. Polonyalı bir fizik ve matematik profesörünün kızı olan Marie Sklodowska Varşova'da doğdu. 1891'de Paris'e giderek Sorbonne Üniversitesi'nde fizik ve matematik eğitimi gördü. 1895'te Fransız fiziksel kimyacı Pierre Curie ile evlendi. Pierre Curie 16 yaşındayken Sorbonne'a girmiş, iki yılda diploma alarak aynı üniversitede asistan olmuştu. Kristallerin ısıyla elektriklenmesini araştıran ve kristallerin basınçla elektriklenmesi olgusunu bulan Pierre Curie, magnetizma konusundaki teziyle 1895'te doktora derecesini almıştı. Pierre Curie'nin bazı kristallerin titreşince elektrik ürettiğini ve elektrik verilince titreştiğini bulması, kristallerin radyolarda kullanılmasına yol açmıştır.

Marie ve Pierre Curie evlendikten sonra bilimsel araştırmalarını birlikte sürdürdüler; Fransız fizikçi Henri Becquerel'in 1896'da uranyum elementinde varlığını ortaya koyduğu ve sonradan radyoaktiflik olarak adlandırılan olguyu incelemeye başladılar. Marie Curie toryumun da uranyum gibi radyoaktiflik özelliği gösterdiğini buldu; çeşitli maddelerin yaydığı radyasyonu karşılaştırmak için özel bir elektroskop geliştirdi. Uranyum elde etmede kullanılan pekblend cevherinin (içerisinde yüksek oranda radyoaktif maddeler bulunan maden cevheri) uranyumdan daha radyoaktif olduğunu göreyerek, bu cevher içinde uranyumdan daha radyoaktif bir madde olması gerektiği sonucuna vardı. Curie'ler, uranyumu ayrılmış tonlarca pekblend artığı üzerinde araştırma yaparak, bu çok radyoaktif maddeyi cevherden ayırmak için çalışmaya giriştiler. Eski bir barakada çok güç koşullarda yürüttükleri ve sık sık para sıkıntısıyla engellenen çalışmalarında, birçok kez yinededikleri kimyasal işlemler sonunda 1898'de cevherdeki çok radyoaktif maddeyi ayırmayı başardılar. Tonlarca pekblend kullanarak çok az miktarda elde edebildikleri ve radyoaktifliği uranyuma oranla binlerce kez fazla olan bu madde iki elementten oluşuyordu. Bunlardan birine, Madam Curie'nin anavatanı Polonya'nın adını yüceltmek amacıyla polonyum adı verildi; öbürü ise radyum olarak adlandırıldı. Ama Madam Curie saf radyumu ancak 1910'da elde edebildi.

Bu çalışmanın yanı sıra, Curie'ler radyumdan yayılan radyasyonu incelediler; magnetizmanın radyasyon üzerindeki etkisini ve radyasyonun ısıtma gücünü araştırdılar. Curie'lerin çalışmaları daha sonraki nükleer fizik araştırmalarının temelini oluşturdu.

Pierre Curie 1900'de Sorbonne'da öğretim görevlisi oldu. Marie Curie Radyoaktif Maddeler Üzerine Araştırmalar adlı teziyle 1903'te doktora derecesi aldı. Aynı yıl Pierre Curie ve Henri Becquerel ile birlikte Nobel Fizik Ödülü'nü kazandı. Üç yıl sonra Pierre Curie bir yük arabasının çarpması sonucu Paris'te ölünce, Marie Curie kendini tümüyle araştırmalarına

Marie ve Pierre Curie, gerekli donanımı almak için hemen hemen tüm paralarını harca-yarak kurdukları laboratuvar-da çalışıyorlar.

verdi. 1906'da, Pierre'in ölümüyle boşalan Sorbonne Üniversitesi fizik kürsüsüne atandı ve Sorbonne'da ders veren ilk kadın oldu. 1908'de profesörlüğe yükseldi ve 1911'de Nobel Kimya Ödülü'nü de alarak iki kez Nobel Ödülü alan kişi oldu. Marie Curie I. Dünya Savaşı sırasında Fransız hastanelerinde radyoloji servisleri kurulması için çalıştı. Daha sonra, Paris Üniversitesi'nde kurulmasına öncülük ettiği Radium Enstitüsü'nde araştırma bölümü başkanı oldu. 1922'de Tıp Akademisi üyeliğine seçilen Madam Curie, radyoaktif maddelerin tıptaki kullanım olanakları konusunu araştırmaya yöneldi.

Bilimle uğraşan çok az kişi Curie'lerden daha güç koşullar altında çalışmıştır. Paralarının çoğunu gerekli aygıt ve gereçleri almak amacıyla harcadıkları için, yoksul mahallelerde yaşadılar; çoğu zaman yeterince yiyecek bulamadılar; rüzgara ve yağmura karşı yeterince korunmamış bir barakayı laboratuvar olarak kullandılar. O günlerde radyoaktif maddelerin insan sağlığı için yarattığı tehlikeler hiç bilinmiyordu. Marie Curie radyum bileşikleriyle çalışırken oluşan yanıklar yüzünden çok acı çekti ve radyoaktif ışınımın neden olduğu kan kanserinden öldü.

Bu iki büyük öncünün anısına, bir radyoaktiflik birimine "curie" adı verilmiştir. Büyük kızları Irene Joliot-Curie (İren Jolyo-Küri) de radyoaktiflik konusunda araştırmalar yapmış ve Nobel Kimya Ödülü'nü almıştır.

N. Görsev

Kaynak:

"TEMEL BRITANNICA" Temel Eğitim ve Kültür Ansiklopedisi, cilt 4, sayfa 214-216, İstanbul 1992

EVLİLİK PAMUK İPLİĞİNE BAĞLI

Dünyada en kutsal görevlerden biri evlilik, aynı zamanda en zor görevlerden biri. Düşündüğünüz zaman, ömrünüzün en az dörtte üçünü eşinizle birlikte geçiriyorsunuz. Aynı yastığa baş koyuyor, aynı dertleri paylaşıyorsunuz. Daha da önemlisi gelecek için hayırlı evlatlar yetiştirmeye çalışıyorsunuz. Zaman o kadar çok, o kadar çabuk değişiyor ki! Şimdiki gençler nedense evlilikten korkuyor. Tanışıp birlikte yaşamak onlara

rimizim anlattıklarına göre onların zamanında evlilik daha da zormuş. Onlar evlenecekleri erkeği evlendikleri güne kadar göremezlermiş. Ne olursa olsun bu evliliği kabullenmek ve yürütmek zorundalarmış. Günümüzün gençlerine bakıyoruz da, evlilikleri de kolay oluyor, ayrılıkları da.

Evlilik süresince eşlere büyük görevler düşüyor. Erkek karısına, kadın ise erkeğine anlayışı elden bırakmamalıdır. Ben kavgasız bir

Peki sevgisiz evliliklere ne demeli? Biz de eskiye dayanan bir gelenek hala sürdürülüyor mu? Görücü usulüyle evlenme. Erkeğin ailesi genç kızı görüp beğeniyor, illa ki bu kızı oğullarına almak istiyor. Kızın anası babası da razıysa zavallı genç sırf ailesi istediği için, kız ise yine babası münasip gördüğü için evleniyor. Sonuçta ikisi de birbirine yabancı, aralarında duygusal bir bağları yok. Bu evlilikten ne beklenir? Hele hele bir de erkeğin ailesiyle aynı evi paylaşacaklarsa! İşte mutsuzluk. "Evlilik pamuk ipliğine bağlıdır, çekersen kopar" diye doğru bir söz de vardır. Evlilikte mutluluğu yakalamışlar ne kadar şanslı. O mutluluğun meyvelerini yetiştirebiliyorlar. Onların evliliği hoşgörüle, birbirlerine saygı ve sevgiyle örülmüş çünkü. Pamuk ipliği vız geliyor onlara.

Okşan Polat

daha özgür daha medeni geliyor. Evlilik kurumu nikah dairesinde atılacak birer imzayla kuruluyor oysa. Ama evlendikten sonra çiftin yaşamı o kadar değişiyor ki. Sanki birbirlerini hiç tanımamışlar. Erkek egemen olmak istiyor, hep benim dediğim olacak diyor. Kadın ise bunu hazmedemiyor, tartışmalar baş gösteriyor. Ardından da ayrılık rüzgarları esmeye başlıyor. Bu durumda suç sadece imzayı atmakta kalıyor. Büyükle-

evliliğin varlığını düşünemiyorum. Bizim evimizde hiç kavga olmadı, olmaz demesin hiç kimse. Her ne kadar dört dörtlük denilebilecek bir evliliğin de olsa mutlaka eşinle anlaşamadığın birşeyler çıkıyor. Bana göre insan eşine karşı gururundan az da olsa feragat edebilmeli. Tartışmanın ardından haftalarca küs durmak ise pek çirkin. Anlaşmanın, uzlaşmanın yollarını eşler sevgi birikimiyle bulabilirler.

MOSTAR'DAN GÖREME'YE...

Ihlara Vadisi yakınındaki Hasan Dağı volkanının püskürmesi sonucu oluşan tüf taşları, rüzgar, erozyon ve diğer doğa etkenleriyle aşınmış ve değişik görünüm ve renklerde Peri Bacaları yaratmış. Ihlara Vadisi, tektonik hareketlerle yumuşak tüfün ve ufalanan kayaların kapladığı alanların çökmesiyle meydana gelmiş. Yer yer 100 veya 120 metre derinliğe varan ve vadiyi ikiye bölerek ilerleyen Melendiz Çayı biraz ileride Ulu İrmak adını alarak Tuz gölüne ulaşıyor.

Buraya da ilk gelenlerin Hititler (MÖ 2000 yılında) olduğu biliniyor. Daha sonra Hıristiyanlar din baskısı nedeniyle buralara sığınmışlar, yumuşak kayaları oyup kendilerini emniyete almışlar. Hıristiyan dininin serbest bırakılması ile bu oyulmuş kayalar kilise ve manastırlar haline getirilmiştir. Ihlara Vadisinde, çok tahrip edilmiş olmalarına rağmen şimdi bile canlılık ve parlaklıklarını koruyan Freskler ile süslenmiş 105 kilise var. Bunların birkaçını gezdik. Örneğin: Eğritaş kilisesi, Sümbüllü kilisesi, Yılanlı kilise, Ağaçalı kilisesi gibi. Bu kiliseleri görmek için vadiye 360 basamak indikten sonra hayli bozuk bir yoldan yürümek lazım. Sağlı sollu yukarıda sözünü ettiğim kiliselere rastlanıyor. Vadi yüce kayalar ile çevrili. Amerika'daki Grand Canyon'u andırıyor, fakat bize daha güzel geldi. Bu vadinin içinde yatan tarih düşünülürse, buranın kıymeti kat kat artıyor.

Ihlara bölgesinin Göreme vadisinden ayrıntısı, korkunç büyük kayaların bütün bölgeyi sarmış olması. Buranın büyücek bir ili olan Aksaray'dan geçiyoruz. Burada minaresi eğri bir cami var. 1221-1236 yılları arasında inşa edilmiş olan bu caminin kapısına Fransızca olarak "Türkiye'nin Pisa Kulesi" yazısı asılmış.

Aksaray'dan çıkıp yine yola koyuluyoruz. Sağımızda Konya ovası, solumuzda haşmetli görünüşü ile sanki bize tepeden bakan Hasan dağı. Mersin'e doğru yol aldıkça Hasan dağı değişik açılardan görüyoruz. Eteklerine ufak ufak köyler kurulmuş. Bir saatir yoldayız, dağ yavaş yavaş arkamızda kalıyor. Sağımızda ucsuz bucaksız Konya ovası.

Toroslar belirmeye başladı. Ekilmiş arazi güneş ışınları altında ışıldıyor. Saat 18.00. Güneş hala ortalığı kavuruyor. Ovada bir sessizlik, ortalığa dağılmış bir koyun sürüsü sanki sıcağın yorgun, hareketsiz duruyor. Başımı döndürüp arkamızda kalan Hasan dağına bakıyorum. Tepesi sivrileşti, krateri görünmüyor artık. Ovanın ekilmemiş bölümünden geçiyoruz, ucsuz bucaksız!! Torosların eteklerine yaklaşıyoruz, ova sarı yeşil bir renk aldı, ortalık bulutlanıyor. Güneş gücünü yitirmeye başladı. Bulutlar Torosları bürümüş, biraz serinliyoruz.

Ulukışla kavşağına varırken, sağımızda ovanın ortasından geçen Konya yolunu görüyoruz. Sağımızda solumuzda tatlı yamaçlar belirdi. Ovanın monoton görünümünden sonra kavisli dağ etekleri, yeşillik insanı dinlendiriyor. Sağımızda tren yolu belirdi, bir kara tren yavaş yavaş sanki yorgun ilerliyor. Bir müddet sonra Toroslara girerken Hasan dağı artık bizi terketti ve gözden kayboldu. Ulukışla'yı geçtikten sonra bol miktarda bostanlara rastladık. Yol kenarında satılan lahanalar, 15-20 kilo ağırlığında görünüyor. Toroslar akşam ışığında mor ışıldıyorlar. Etraftaki yazılardan bu bölgede erozyona mücadele açılmış olduğunu anlıyoruz. Dağlar ağaçlandırılmış, sulama tesisleri kurulmuş, büyük bir uğraşı farkediliyor. Dağlar makilendi. Geçtiğimiz yolu yüksek dağlar sardı. Çiftahan kaplıcalarından geçiyoruz, etraf çok kalabalık. Gülek boğazına yaklaşıyoruz. İskender'in, Harun el Raşid'in, I. Selim'in, Haçlı Seferleri'nin ve I. Dünya Savaşı'nda Mezopotamya'dan geri çekilirken Alman Ordusu'nun geçtiği bu boğaza yaklaşıırken duyulanıyoruz.

Mersin'i çok gelişmiş bulduk. şehir tertemiz, sevimli bir havaya bürünmüş. Sıcaktan kaçıp Silifke'ye doğru yola koyulduk. Kıyıda binlerce ev yapılıyor, belli ki şehir yayılıyor. Silifke'ye yakın, 11. yüzyılda Bizanslılar tarafından inşa edilmiş olan Kız Kalesinin karşı kıyısında yine tertemiz ve rahat bir Mocampta kaldık. Birkaç gün dinlendikten sonra buraya yakın Cennet ve Cehennem adını taşıyan doğal bir çöküntü bölgesine gidiyoruz. 270 metre eninde ve 125 metre boyunda, 135 metre derinliğinde olan Cennet bölümüne 450 basamak ile iniliyor. Mağara çok büyük, içinde sarkit ve diktler, dibinde su var. Gayet serin,

dinlendirici bir havası var. İnilmesi tehlikeli olduğu için Cehennem gezdirilmiyor. Biraz ileride Astım-Dilek mağarasına uğruyoruz. Burası antik çağlarda "Korkus Mağarası" olarak bilinirmiş. Merdivenler ile 18 metre inildiğinde sarkit ve diktler ile süslü mağaranın 200 metre uzunluğundaki ana koridora varılıyor. Bu şifalı mağaraya 80 basamak iniyoruz. Muhteşem bir mağara! Karanlık ve rutubetli, sarkit ve diktler çok büyük. Burada dilenen dilekler olmuştur! Mağaranın dibine kadar inip biz de dileğimizi diledik.

Ufak, romantik bir koyda bulunan Narlıkuyu müzesini ziyaret ediyoruz. Burası eskiden kalma bir Roma hamamının ufak bir bölümü. Poimenios adını taşıyan ve MS 4. yüzyılda Bizans çağına ait olan bu hamamın tabanındaki mozaik, isimleri Aglaia, Thalia ve Euphrosyna olan üç güzel, yarı-tanrıça kızkardeşi gösteriyor. Bu "Üç Huri"yi gösteren mozaik tablonun üzerindeki Grekçe yazının Türkçe çevirisi şöyle: "Ey konuk dost: Bugüne kadar saklı bulunan kaynağı keşfederek, bu güzel hamam suyunu kimin bulduğunu sorarsan, bil ki o, kutsal adaları dürtüst yönetmiş olan, imparatorların da dostu Poimenios'tur." Not: Kutsal adalar, bugün Marmara Denizi'nde ve İstanbul yakınlarında bulunan Burgaz, Heybeli ve Büyükada'dır.

Zaman zaman mavi, mavi değil masmavi, tertemiz suları dalga halinde kıyıya vurduğunda bembeyaz bir çizgi oluşturan Akdeniz kıyılarından, zaman zaman ise çam ormanlarıyla donatılmış, mis gibi kokan dağ yollarından geçerek birkaç saatlik bir yolculuktan sonra Anamur'a girerken, yüksek bir dağın üstünde Softa kalesinin harabelerini görüyoruz. Burası arka arkaya Haçlı Seferleri'ne, Ermenilere, Venediklilere ve Türklere geçmiş. Deniz kıyısında bulunan Anamur kalesine ulaşıyoruz. 1700 yıl evvel Romalılar buraya ufak bir kale inşa etmiş, daha sonra Bizanslılar arkasından da Haçlı Seferleri Şövalyeleri burasını almış ve tamir ederek, yaptıkları anlaşmaya uyarak Akdeniz korsanlarına teslim etmişler. Kale çok güçlü ve çok korkulan bir korsan merkezi olmuş.

Akşam üstü Anamur'dan ayrılıyor. Çam ormanları arasından, keskin virajlı dağ yollarından Alanya'ya varıyoruz. Alanya 22.000 nüfuslu bir sahil ilçesi. Ertesi sabah kaleye çıkıyoruz. Buradan Alanya ve etrafı ayaklar altında. Korakesion, Kalonoros ve Alâiye gibi çeşitli isimler değiştiren bu ilçeye Alanya adı, burayı ziyaret eden Atatürk'ün isteği üzerine verilmiş. Alanya kalesine girerken Selçuklulardan kalma büyük bir sarnıç görülüyor. Bu sarnıca kışın giren yağmur suları bütün yaz boyunca çevre halkının su ihtiyacını karşılıyor. İç içe üç surdan meydana gelen Alanya kalesinin surlarının uzunluğu 6500 metre ve bu surların üzerinde 80 civarında kule ve 140 burç bulunuyor. Denizden yüksekliği 250 m.'dir. Kalenin bir kapısı Cleopatra'nın denize inmek için kullandığı kapı olarak gösteriliyor. Nedense insanın gözünün önüne Elisabeth Taylor, buralarda dolaşırken geliyor !!!

Manavgat Şelalesi'ne ziyaretimiz bana sükutu hayal oldu. Şelalenin ufaklığı beni şaşırttı.

Melda Özverim

BİR SANATÇI GÜLSİN ONAY

KLAVIER PİYANİST

Gülsin Onay wurde in Istanbul geboren und zunächst von ihrer Mutter, einer Pianistin, unterrichtet. Ihre außergewöhnliche musikalische Begabung wurde früh erkannt; ihr erstes Konzert gab Gülsin Onay im Alter von sechs Jahren im türkischen Rundfunk. Ein Stipendium der türkischen Regierung ermöglichte ihr das Studium am Pariser Conservatoire, wo Nadia Boulanger, Monique Haas und Pierre Sancan ihre Lehrer waren, und wo sie, sechzehnjährig, den begehrten "Premier prix de piano" errang. Später studierte sie bei Bernhard Ebert in Hannover.

Gülsin Onay gewann Preise mehreren internationalen Wettbewerben, darunter beim dem Wettbewerb Marguerite Long-Jacques Thibaud, Paris und bei dem Busoni-Wettbewerb, Bozen.

Die Künstlerin hat bisher in 31 Ländern auf fünf Kontinenten konzentriert. Sie ist mit renommierten Orchestern wie den Warschauer Philharmonikern, der Staatskapelle Dresden, der Dresdener Philharmonie, dem Deutschen Symphonie-Orchester Berlin (RSO Berlin), dem Mozarteum Orchester Salzburg, dem Israel Symphony Orchestra, dem Tokyo Symphony Orchestra, dem Japan Philharmonie Orchestra, den Bayerischen, Dänischen, Österreichischen und Finnischen Rundfunk Sinfonieorchestern, der Academy of London, der Basel Sinfonietta und der Sinfonia Varsovia, aufgetreten.

Gülsin Onay ist ein beliebter Gast bei angesehenen internationalen Festivals, so beim Granada Festival, beim Newport Fest, dem Warschauer Herbst, dem Steirischen Herbst, den Berliner Festwochen, dem Mozartfest Würzburg, dem Schleswig-Holstein Festival und dem Istanbul-Festival.

Ihre zahlreichen Plattenaufnahmen umfassen u.a. Solowerke von Bartok, Beethoven, Chopin, Debussy, Franck, Haydn, Medtner, Mendelssohn, Ravel und Schubert sowie Klavierkonzerte von Tschaikovsky, Hubert Stuppner und A. Adnan Saygun.

In ihrem Heimatland wurde Gülsin Onay 1987 zur türkischen Staatskünstlerin ernannt. Im folgenden Jahr wurde ihr die Ehrendoktorwürde der Bosphorus Universität Istanbul verliehen.

İstanbul'da doğan Gülsin Onay, piyanist olan annesinden ilk piyano derslerini aldı. Onun olağanüstü müzik kabiliyeti çok küçükken belli olmuştu. İlk konserini 6 yaşında radyodan vermişti. Türk devletinin verdiği burs ile Paris Konservatuarı'nda öğrenim gördü. Öğretmenleri Nadia Boulanger, Monique Haas ve Pierre Sancan olan Gülsin Onay, birçok uluslararası yarışmayı kazandı. Onay 16 yaşında en önemli bir ödül olan "Premier prix de Piano" yu kazanmıştı.

Daha sonra Hannover'de Bernhard Ebert'in yanında öğrenim gördü. Gülsin Onay birçok uluslararası yarışmayı kazandı. Bunların arasında Paris ve Bozen'deki, Busoni yarışmalarını sayabiliriz. Sanatçı, 5 kıtada 31 ülkede konserler verdi. Kendisi meşhur orkestralarla Varşova Filarmoniker, Dresden Devlet Orkestrası, Dresden Filarmoni, Berlin Senfoni Orkestrası, Salzburg Mozart Orkestrası, İsrail Senfoni Orkestrası, Japon Filarmoni Orkestrası, Bayern, Danimarka, Avusturya, Finlandiya Radyo Senfoni Orkestraları, Londra Akademi, Basel Sinfonietta ve Varşova Senfoni gibi konserler verdi. Gülsin Onay

en itibarlı uluslararası festivallerin örneğin, Granada Festivali, Newport Fest, Varşova, Steirischen Sonbaharı, Berlin Haftası, Würzburg Mozart Haftası, Schleswig-Holstein Festivali ve İstanbul Festivali gibi festivallerin sevilen misafir sanatçısıdır. Kendisinin çok sayıda plak çalışmaları, Barok'un solo çalışmalarını, Beethoven, Chopin, Debussy, Franck, Haydn, Medtner, Mendelssohn, Ravel ve Schubert, bundan başka Çaykovski'nin, Hubert Stuppner ve A. Adnan Saygun'un piyano konçertolarını içerir. 1987 yılında Gülsin Onay, Türkiye'de Devlet Sanatçısı seçildi. Daha sonra kendisine İstanbul Boğaziçi Üniversitesi Onur Doktoru ünvanı verildi.

ÇYDD TANITIMI

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği

Geçen sayımızda Almanya Münster'de 1996 yılında kurulan Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'ni (ÇYDD) tanıtmıştık. Bu sayımızda o zamandan bu yana yapılan çalışmalarından bazılarını Başkan Dr. Nuray Örg'e'den aldık.

— 14.01.-05.06.1997 tarihleri arasında 6 aylık Türk kadınlarına yönelik bilgisayar kursundan 20 kadın diploma aldı.

— 01.10.96-31.03.1997 tarihleri arasındaki kompozisyon yarışması sona erdi. Konu: Çok Kültürlü Yaşam - Multikulturelles Leben.

Katılanlardan 25 genç ÇYDD'nin İstanbul Kabataş Lisesi'ndeki 2-9.8.97 tarihleri arasındaki Yaz Okulu'na katılmaya hak kazandılar. Uçak biletlerini Vural Öger başıladı.

— Münster ve çevresinde her ay, Türkiye'den gelen konuklarla toplantı, seminer, konferanslar hazırlandı. Örneğin: Prof. Aysel Çelikel, Prof. Türkan Saylan, Meriç Velidedeoğlu, Prof. Fikret Adanır, Adnan Binyazar, Yüksel Pazarkaya.

— Bunun dışında kentteki yabancılara dönük değişik çalışmalara katıldı.

— TÜRKİYE'DEN BİR HABER: ÇYDD TARAFINDAN YAPTIRILAN ATATÜRK LİSESİ TAMAMLANDI.

OKULUN KİMYA LABORATUVARI VE KÜTÜPHANESİ İÇİN BAĞIŞ KAMPANYASI SÜRÜYOR.

— 6 Eylül 1997'de Köln-Dom iskelesinden kalkacak 80 kişilik Rheintreue gemisi ile Rhein'da bir gezi düzenlendi.

ÇYDD ile ilişki kurmak isteyenler için adresini aşağıda veriyoruz:

ÇAĞDAŞ YAŞAMI DESTEKLEME DERNEĞİ
MÜNSTER BÖLGESİ

Tiberstr. 21, 48249 Dülmen

Tel: 02594/94170

Fax: 02594/94 17 12

E-Mail: CYDDMS a aol.com.

BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?????

- TÜRKİYE'DE: Üniversite öğrencilerinin% 42'si KADIN
- Öğretim üye ve yardımcıların ...% 31'i KADIN
- Doçentlerin% 33'ü KADIN
- Profesörlerin% 10'u KADIN
- Her 6 doktordanbiri KADIN
- Her 5 avukattanbiri KADIN
- ÇALIŞAN NÜFUSUNÜÇTE BİRİ KADIN

-TÜRKİYE'DE İLK KADIN DERGİSİ 1885 YILINDA ÇIKMIŞTI. İsmi MUKADDERAT

NOBEL ALAN İLK KADIN YAZAR

16 MART 1940'TA, ÜNLÜ İSVEÇLİ YAZAR SELMA LAGERLÖF, 82 YAŞINDA ÖLDÜ. İLK GENÇLİK YILLARINDA ÖĞRETMENLİK YAPAN LAGERLÖF, 1891'DE İLK YAPITI "GÖSTA BERLING'İN ÖYKÜSÜ" NÜ, ARDINDAN DA "GÖRÜNMEYEN BAĞLAR" I YAZDI. BÜYÜK İLGI TOPLAYINCA, ÖĞRETMENLİĞİ BIRAKIP YALNIZ EDEBİYATLA UĞRAŞMAYA BAŞLADI. LAGERLÖF, ROMANLARINDA GENELLİKLE İSVEÇ'İN SÖZLÜ EDEBİYAT KAYNAKLARINDAN YARARLANMIŞTI. ONA OKUL KİTABI OLARAK İSMARLANAN "NILS'İN HARİKULADE SERÜVENLERİ" İSE, KISA SÜREDE DÜNYA ÇOCUK KLASİKLERİ ARASINDA YERİNİ ALACAKTI. SELMA LAGERLÖF, ÜLKESİNDE DAĞITILAN NOBEL ÖDÜLLERİNDEN BİRİNİ KAZANAN İLK KADIN YAZARDI..

"Nils'in Harikade Se-rüvenleri" ilerde çizgi film olacaktı.

Sevgili Anneciğim, Babacığım,

Bütün duygu ve düşüncelerimi dile getirebilseydim, size şunları söylemek isterdim: Sürekli bir büyüme ve değişme içindeyim. Sizin çocuğunuz olsam da sizden ayrı bir kişilik geliştiriyorum. Beni tanımaya ve anlamaya çalışın. Deneme ile öğrenirim. Bana ayak uydurmakta güçlük çekebilirsiniz. Bana oyunda, arkadaşlıkta ve uğraşlarımda özgürlük tanıyın. Beni her yerde her işimde koruyup kollamaya çalışmayın. Davranışlarımla sonuçlarımla kendim görürsem daha iyi öğrenirim. Büyüdüğümü başka nasıl anlarım?

Büyümeyi çok istiyorsam da, arasıra yaşımdan küçük davranmaktan kendimi alamıyorum. Bunu önemsemeyin. Ama siz beni şımartmayın. Hep çocuk kalmak isterim sonra. Her istediğimi elde edemeyeceğimi biliyorum. Ancak siz verdikçe almadan edemiyorum. Bana yerli yersiz söz de vermeyin. Sözünüzü tutmayınca sizlere güvenim azalıyor.

Bana kesin kararlı davranmaktan çekinmeyin. Yoldan saptığımı görünce beni sınırlayın. Koyduğunuz kurallar ve yasakların hepsini beğendiğimi söyleyemem. Ancak hiç kısıtlanmayınca ne yapacağımı şaşırıyorum. Tutarsız davrandığınızı görünce hem bocalıyor hem de bundan yararlanmadan edemiyorum. Beni dinleyin. Öğrenmeye en yatkın olduğum anlar soru sorduğum anlardır. Açıklamalarınız kısa ve açık olsun.

Öğütlerinizden çok davranışlarınızdan etkilendiğimi unutmayın. Beni eğitirken arasıra yanlışlar yapabilirsiniz. Bunları çabuk unuturum. Ancak birbirinize saygı ve sevginizin azaldığını görmek beni yaralar ve sürekli tedirgin eder.

Çok konuşup çok bağırmayın. Yüksek sesle söylenenleri pek duymam. Yumuşak ve kesin sözler bende daha iyi iz bırakır. "Ben senin yaşında iken" diye başlayan söylevleri hep kulak ardına atarım.

Küçük yanlışlarımla büyük suçmuş gibi başıma kakmayın. Beni korkutup sindirerek, suçluluk duygusu aşılayarak uslandırmaya çalışmayın. Yaramazlıklarım için beni kötü çocukmuşum gibi yargılamayın. Yanlış davranışım üzerinde durup düzeltin. Ceza vermeden önce beni dinleyin. Suçumu

aşmadığı sürece cezama katlanabilirim.

Beni yeteneklerimin üstünde işlere zorlamayın. Ama başarabileceğim işleri yapmamı bekleyin. Başarmam için beni destekleyin. Hiç değilse çabamı övün. Bana güvendiğinizi belli edin. Beni başkalarıyla karşılaştırmayın, umutsuzluğa kapılıyorum.

Benden yaşımın üstünde olgunluk beklemeyin. Bütün kuralları birden öğretmeye kalkmayın. Bana süre tanıyın. Yüzde yüz dürüst davranmadığımı görünce ürkülmeyin. Beni köşeye

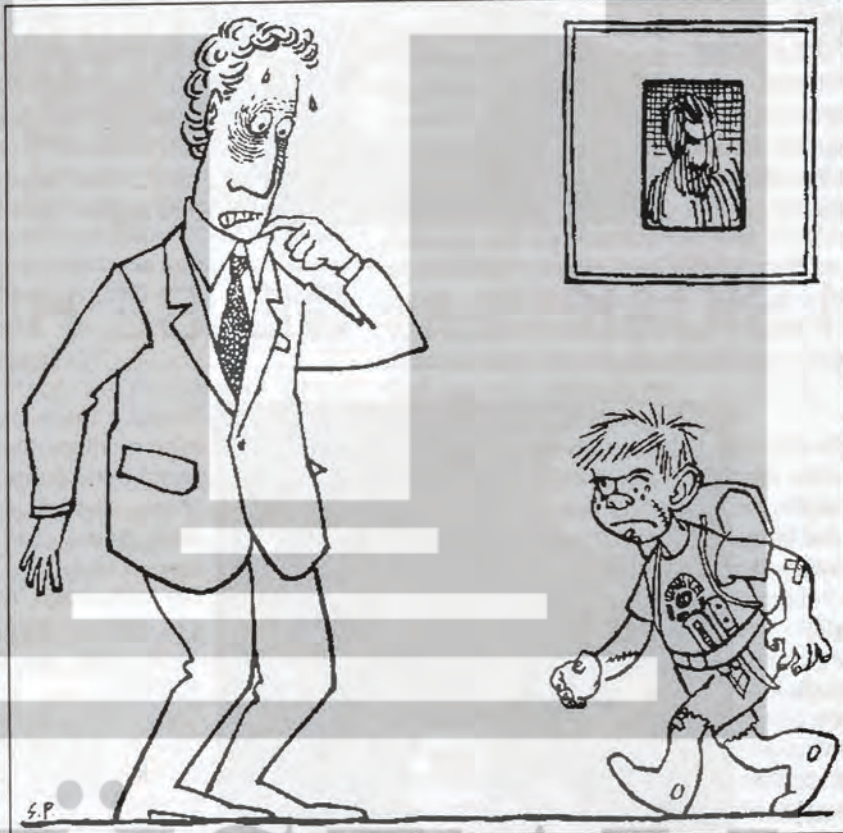
sıkıştırmayın, yalana sığınmak zorunda kalırım. Sizi çok bunalttığım sırada bile soğukkanlılığınızı yitirmeyin. Kızgınlığınızı haklı görebilirim ama beni aşağılamayın. Hele başkalarının yanında onurumu kırmayın. Unutmayın ki ben de sizi yabancıların yanında güç durumlara düşürebilirim. Bana haksızlık ettiğinizi anlayınca açıklamaktan çekinmeyin. Özür dileyişiniz size olan sevgimi azaltmaz, tersine beni size daha çok yakınlaştırır. Aslında ben sizleri olduğunuzdan daha iyi görüyorum. Bana

kendinizi yanılmaz ve erişilmez göstermeye çabalamayın. Yanıldığınızı görünce üzüntüm büyük olur.

Biliyorum, arasıra sizi üzüyor, düş kırıklığına uğratiyorum. Bana verdiklerinizin yanında benden istediklerinizin çok olmadığını da biliyorum. Yukarıda sıraladığım istekeler size çok geldiyse, bir çoğundan vazgeçebilirim. Yeter ki beni, ben olarak seveceğinize olan inancım sarsılmasın.

Benden örnek çocuk olmamı beklemezseniz, ben de sizin kusursuz ana-baba olmanızı beklemem. Sevecen ve anlayışlı olmanız bana yeter. Sizin çocuğunuz olarak doğmak elimde değildi. Ama seçme hakkım olsaydı, sizden başka kimsenin çocuğu olmak istemezdim.

Sevgiler
Çocuğunuz

YAŞAR KEMAL

Yaşar Kemal: Yabancı ülkelerde en çok kitabı basılan ünlü Türk romancısı. Bütün dünyada yayımlanan kitaplarının sayısı 168. 1978'de Fransa'da "En İyi Yabancı Roman" ödülünü, 1982'de Uluslararası Cino del Duca ödülünü, 1984'de Legion d'Honneur Nişanı'nı aldı. Yaşar Kemal'in baş yapıtı sayılan *İnce Memed*, 33 ülkede yayımlandı. Almanya'daki ilk basımı 1961 yılında yapıldı. *İnce Memed* aynı zamanda yönetmen Peter Ustinov tarafından beyaz perdeye uyarlandı. Yaşar Kemal'in Almancaya çevrilmiş diğer kitapları: *İnce Memed I*, *İnce Memed II*, *Teneke*, *Ağrı Dağı Efsanesi*, *Binboğalar Efsanesi*, *Kuşlar da Gitti*, *Sarı Sıcak*, *Orta Direk*, *Yer Demir Gök Bakır* ve *Ölmez Otu*.

Yaşar Kemal: Weltberühmter Romancier aus der Türkei mit der grössten Auslandsauflage. Insgesamt 163 Veröffentlichungen seiner Bücher gibt es in der ganzen Welt. 1978 erhielt er in Frankreich den Preis für den besten ausländischen Roman, 1982 den internationalen Cino del Duca-Preis, 1984 den Orden der Legion d'Honneur. Das Buch *Memed mein Falke*, Hauptwerk Yaşar Kemals, wurde in 33 Ländern veröffentlicht. In Deutschland erschien die erste Auflage 1961. Durch den Regisseur Peter Ustinov wurde *Memed mein Falke* verfilmt. Weiter in deutscher Sprache erschienene Bücher Yaşar Kemals: *Die Distel brennen*, *Anatolischer Reis*, *Ararat Legende*, *Das Lied der tausend Stiere*, *Auch die Vogel sind fort*, *Gelbe Hitze*, *Mittelpfeiler*, *Eisen die Erde Kupfer der Himmel*, *Papierblume*.

SARI SICAK — GELBE HITZE

"Uyandır beni."
"Gene uyanmazsan?"
"Uyanmazsam iğne sok etime. Saçlarımı çek. Döv beni."
Soluk yüzlü, ince kadının kara gözleri sevinçli bir ışıltı içinde kaldı.
"Ya gene uyanmazsan?"
"Öldür beni."
Kadın var gücüyle çocuğu kucağına alıp, başına bastı.
"Cannn!" dedi.
"Uyanmazsam..." Çocuk düşündü. Birden: "Ağızıma biber koy," dedi.
Anası yeniden, aynı sevecenlikle, gözleri yaşarak onu başına basıp öptü.
Çocuk boyuna yineliyor:
"Bak uyanmazsam ağızıma biber koy ha!..."
Ana: "Can!!!" diyor.
"Biber acı olsun."
Şımarıyor, tepiniyor, ara vermeden haykırıyor:
"Acı biber, kırmızı biber— Bir yaksın ki ağızımı... Bir yaksın ki... Hemencecik uyanayım."

Anasının elinden kurtuluyor, o hızla çardağa çıkıp yağa giriyor.

Bunalıcı bir yaz gecesi... Gökte tek tük soluk yıldızlar, kocaman, testekler bir ay... Yatak ekşi ekşi ter kokuyor.

"Mami", sagte der Kleine, "Mami weck mich morgen früh, bevor es Tag wird."
"Und wenn du wieder nicht aufwachst?"
"Wenn ich nicht aufwache, stich mich mit einer Nadel. Zieh mich an den Haaren. Verhau mich."
Die schwarzen Augen der blaßgesichtigen, schwächlichen Frau leuchteten auf.
"Und wenn du dann auch nicht aufwachst?"
"Dann schlag mich tot."
Die Frau zog den Kleinen mit all ihrer Kraft auf den Schoß und drückte ihn an ihre Brust.
"Herzchen!" sagte sie.
"Wenn ich nicht aufwache..." Der Kleine dachte nach.
Plötzlich sagte er: "Streu mir Pfeffer in den Mund..."
Die Mutter drückte ihn wieder mit derselben Zärtlichkeit und feuchtwerdenden Augen an ihre Brust und küßte ihn.
Immer wiederholte der Kleine: "Hör zu, wenn ich nicht aufwache, dann streuest du Pfeffer in meinem Mund, ja?"
"Herzchen? entgegnete dir Mutter.
"Der Pfeffer muß sehr scharf sein."
Strampelnd und trampelnd schrie er unaufhörlich... "Scharfer Pfeffer, roter Pfeffer.

So richtig verbrennen soll er meinen Mund, so richtig verbrennen, auf der Stelle. Damit ich auf der Stelle aufwache."

Er riß sich aus den Armen der Mutter, kletterte ungestüm auf das Dach der Vorlaube und legte sich auf seine Matratze.

başparmak kalınlığında ancak var. Derisi kemikten dökülecekmiş gibi kırış kırış... Ananın gözü kola takıldı kaldı.

Sonra derinden "Of!" dedi, "yavrum ooof..."

Kımıldadı. İki yanına sallandı. Çocuğun yanından kalktı. Ay, gölgesini huğun sazlarının üstüne düşürüyor-du.

Ana hışımla "uyandırmam" dedi. "Uyandırmam. Acımızdan öleceksek de ölelim. Bir çocuğun çalışmasından ne olur?"

Gözleri incecik kolda. Şimdiye kadar, çocuğun bunca zayıf olduğunun farkına neden varmadığına şaşırıp kalıyor.

"Acımızdan öleceksek de ölelim."

Uzun, örgülü saçını ağzına alıp hırsla çiğnedi.

Aşağıdan kocası bağırdı:

"Gene uyanmadı mı?"

Kadın, okşar, yalvarır bir sesle: "Ne istersin çocuktan?" dedi. "Daha parmak kadar. Kemikleri kırılacak, öyle ince işte..."

Koca huysuzlandı:

"Bugün mutlak uyanmalı. Uyanmalı diyorum sana! Çalışsın, alışmasın tembel. Çocuklukta pişmeli."

Kadın, mırıltı halinde, korka korka: "Kolu öyle ince ki..." dedi.

Çocuğun başına vurup durdu. Gönlü bir türlü bu tüy gibi hafif çocuğu

uyandırıp, bu çatır çatır sıcakta işe göndermeğe razı olmuyordu.

Aşağıdaki huysuz ses: "Uyandır onu" dedi. "At tokadı. Söz verdik Mustafa Ağalara. Bu gece yarısı nereden çocuk bulurlar sonra?"

Kadın "Herif" dedi, "hiç yüreğim götürmüyor. Bir ince ki... Onun çalışması bizi zengin mi edecek?"

Erkek: "Şimdiden çalışmaya alışmazsa..." dedi.

Kadın çocuğun saçlarını okşadı. Usuldan: "Osmanım" dedi. "Osmanın kalk. Yavru kalk. Gün ışıdı Osmanım."

Çocuk inledi. Yavaşça bir yandan bir yana döndü.

"Osmanım, yavrum! Gün işiyor..."

Çocuğu omuzlarından tutup kaldırdı. Öylesine yavaş tutuyordu ki... Sanki kırılıp dökülecek. Yatağa geri yatırdı.

"Uyanmıyor işte, uyanmıyor. Öldürüyüm mü?"

Hızla çardaktan aşağı indi, Çardak beşik gibi sallandı.

Erkek köpürdü:

"Allah senin de belanı versin, onun da... Uyanmıyor-muş!"

"Uyanmıyor işte ne yapayım"

Erkek sertçe merdivenlere atladı. Çardağa çıktı, hınçla çocuğun iki kolundan tutup kaldırdı. Çocuk bir tavşan yavrusu gibi, elinde asılı kaldı. Uyku sersemi çırpınıyor, "ana ana" diye bağıırıyordu. Adam çocuğu çardaktan aşağı indirip kadının önüne atıverdi. Çocuk avlunun tozları içine serildi.

Kadın çocuğa baktı baktı:

"Allah kimsenin yavrusunu kimsenin eline koymasın" dedi. Çocuğu yerden hızla kapıp başına bastı. Çocuğun gözleri kocaman açılmış, şaşkınlıkla bakıyordu. Götürüp soğuk suyla yüzünü yıkadı.

Kendine gelen çocuk: "Ana" dedi.

"Can!"

"Ağzıma kırmızı biber mi koydun?"

Bu sırada Mustafa Ağanın arabası gelip evlerinin önünde durdu. Bir an geldi, atın üstüne boylu boyunca uzanıp yelesine ellerini doladı. Zeynep işin farkına varıp

überziehen sich ganz langsam mit einem hellen Schimmer. Die Rinder im Dorf haben angefangen zu brüllen, im Dorf hat sich alles zu regen begonnen.

Die Mutter hatte sich niedergekniet und über das Kind gebeugt, regungslos schaute sie es an.

Der Kopf des Kleinen war vom Kissen zur Seite gerutscht, sein Hals war spindeldürr, sein Gesicht gelblich. Er atmet fast nicht. Sein winzigkleines Gesicht ist im Dämmerlicht kaum auszumachen. Die Mutter kniet da und seufzt tief auf. Da streckt der Kleine einen Arm aus und läßt ihn hinunterbaumeln. Der Arm ist höchstens daumenbreit, die Haut daran so verschrumpelt, als wolle sie sich vom Knochen lösen. Die Mutter starrte wie gebannt auf den Arm.

Dann seufzte sie auf: "Ach, mein Kleines, ach!"

Sie bewegt sich, schwankte nach beiden Seiten. Sie erhob sich neben dem Kind. Der Mond warf seine Schatten auf das Schilfdach der Hütte.

In einer Aufwallung von Zorn sagte die Mutter: "Ich werde ihn nicht aufwecken. Ich wecke ihn nicht auf. Und sollten wir vor Hunger sterben müssen, dann sterben wir eben. Was bringt schon die Arbeit von einem Kind?"

Ihr Blick war auf den spindeldürren Arm gerichtet. Sie wunderte sich, warum sie bislang nicht bemerkt hatte, daß das Kind derart schwächling war.

"Und sollten wir Hunger sterben müssen, dann sterben wir eben."

Sie nahm ihr langes, geflochtenes Haar in den Mund und kaute wutentbrannt darauf herum.

Von unten schrie ihr Mann: "Ist er wieder nicht aufgewacht?"

Die Frau antwortete in weichem, flehendem Ton: "Was willst du von dem Kind? Er ist doch noch so klein wie ein Däumling. Seine Knochen werden zerbrechen, die sind doch so dünn." Der Mann wurde barsch:

"Heute muß er unbedingt aufwachen. Aufwachen muß er, sage ich dir! Arbeiten soll er, er soll sich nicht an Faulheit gewöhnen. Das muß er als Kind schon lernen." Furchtsam antwortete die Frau, es war fast ein Gemurmel: "Sein Arm ist doch so dünn."

Sie trat neben den Kleinen. Sie konnte es einfach nichts übers Herz bringen, dieses Kind, das so leicht wie eine Feder war, zu wecken und in der gleißenden Hitze zur Arbeit zu schicken.

Von unten ertönte die barsche Stimme: "Weck ihn auf. Kleb ihm eine. Wir haben den Mustafa Ağas unser Wort gegeben. Wo sollen die sonst mitten in der Nacht noch ein Kind auftreiben?"

"Mann" antwortete die Frau, "ich bringe es nichts über Herz. Der ist so Dünn. Wird seine Arbeit uns etwa reich machen?" Der Mann fragte: "Wann soll er sich denn ans Arbeiten gewöhnen?"

Die Mutter streichelte das Haar des Kindes. "Mein Osman" sagte sie leise, "mein Osman, steh auf, Kleiner, steh auf, der Tag ist angebrochen, mein Osman."

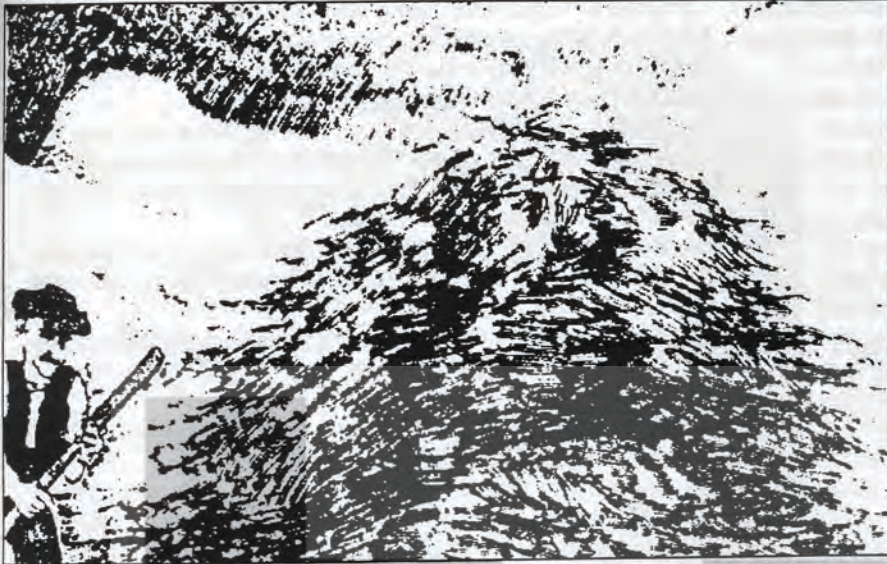
Der Kleine stöhnte auf. Langsam drehte er sich von einer Seite auf die andere.

"Mein Osman, mein Kleiner. Es wird Tag".

Sie fasste den Kleinen an den Schultern und hob ihn hoch. Sie hob ihn so vorsichtig hoch, als ob er zerbrechen und auseinanderfallen könnte. Dann legte sie ihn wieder hin.. "Er wacht eben nicht auf, er wacht nicht auf. Soll ich ihn denn totschlagen?" Eilig stieg sie von der Laube hinab. Die Laube schaukelte wie eine Wiege.

Der Mann brauste auf: "Gott soll dich strafen und ihn auch. Er würde angeblich nicht aufwachen?"

Ungestüm sprang der Mann auf die Stiegen. Er klatterte auf die Laube, packte voller Zorn den Kleinen an beiden Armen und riß ihn hoch. Das Kind blieb ihm in der Hand wie ein Hasenjungen hängen. Schlaftrunken zappelte es hin und her und schrie "Ma-

atın üstünden Osmanı aldı. "Osman kendinde değildi. Götürüp bir destenin üstüne yatırdı. "Yavru" dedi "yavru. Ne de inatçı..."

"Osman..."

Osman koşa koşa gidip arabaya atladı. Sevinçten taşıyor, türküler söylüyordu.

Ana, Mustafa Ağalara gündeliğe giden Zeynepi bir kenara çekip: "Kurban olayım Zeynep, Osmanı kolla, çocuk... Bir deri bir kemik..." dedi.

Zeynep:

"Korkma bacı, Osmanı incitir miyim hiç?"

Tarlaya geldiler, daha gün doğmamış. Orak makinesinin düzgün sıraladığı desteler çiğli. Ot ve ıslak ekin kokusu. Kızağa atı koşup, desteleri yüklemeye başladılar. Kızakta çift yerine tek at koşulu... Atın başını Osman çekiyor, kızak dolar dolmaz, kuş gibi, harmana götürüp getiriyor...

Kızağı yükleyenler arada Osmana takılıyorlar.

"Nasıl, Osman?"

"Yaşa Osman!"

Osman seviniyor...

Derken kıpkırmızı bir ateş yuvarlağını andıran güneş karşı dağların ardından çıktı... Ekin saplarından, destelerden usul usul, inecik, gözle görülmez bir buğu yükseliyor. Gökte parça parça ak bulutlar dönüyor...

Osman, harmanla desteciler arasında mekik dokuyor. Osman canlı dipdiri.

Zeynep, ikide bir: "Ha Osmanım, Aslan Osmanım..." diye Osmanı okşuyor.

Gün tepeye doğru yekindi. Ortalık işığa boğulmuş... Topraktaki ekin saplarına, destelere vuran gün şavkıyor... Işıltılar iplik iplik sönüyor. Binlerce, yüz binlerce, birbirine dolanmış ışık ipliği uçuyor. Destecilerin yüzleri toza bulanmış, yüzlerden oluk oluk ter süzülüyor. Dört bucağa ateş düşmüş yanıyor.

Osman kararış, yüzü biraz daha incemiş, kocaman gözleri kasılmış... Gömleğinden de ter fıskırmış...

Sabahki canlılık!... Şimdi Osman yürürken ayakları yukarı, destelerin üstüne, güneşin alınına yatıp yorgunluklarını çıkarıyorlar.

Osman boyuna gökyüzüne bakıyor... Bir parça bulut... Bazan bir ak bulut gölgesi, üstlerinde bir an kalıp geçiyor... Gözler bulut gölgesinin arkasında...

ma, Mama". Der Mann schleppte das Kind von der Laube nach unten und stieß es vor die Frau hin. Der Kleine fiel der Länge nach in den Staub des Hofes.

Die Frau sah mit starrem Blick auf ihr Kind:

"Wolle Gott doch niemandes Kind für andere Leute arbeiten lassen."

Sie hob den Kleinen rasch auf und drückte ihn an ihre Brust. Das Kind hatte die Augen weit aufgerissen und schaute erstaunt um sich. Sie brachte ihn weg und wusch ihm das Gesicht mit kaltem Wasser.

Das Kind kam zu sich und rief: "Mama!".

"Herzchen!"

"Hast du wohl roten Pfeffer in meinen Mund gestreut?"

In diesem Moment kam Mustafa Ağas Wagen und hielt vor ihrem Haus.

"Osman!"

Osman rannte los und sprang auf den Wagen. Er war außer sich vor Freude und sang.

Die Mutter zog Zeynep, die bei den Mustafa Ağas im Tagelohn arbeitete, beiseite und sagte: "Zeynep, paß auf Osman auf, um alles in der Welt, er ist noch ein Kind, nur Haut und Knochen." "Keine Angst" antwortete Zeynep, "könnte ich denn Osman je hart anfassen?"

Sie kamen aufs Feld. Der Tag war noch nicht angebrochen. Auf den von der Mähmaschine in regelmäßigen Abständen hinterlassenen Kornbündeln lag Tau. Es roch nach Ackerunkraut und feuchtem Korn. Sie schirrten das Pferd vor den Dreschschlitten und begannen, die Bündel aufzuladen. Statt eines Gespanns war nur ein einziges Pferd vor dem Schlitten. Den Gaul führte Osman, und er brachte den Schlitten, sobald er voll war, behende wie ein Vogel zum Dreschplatz und dann wieder zurück.

Die den Schlitten beluden, wandten sich hin und wieder Osman zu:

"Na, wie steht's, Osman?"

"Bravo Osman!"

Osman freute sich.

Gegenüber tauchte die Sonne wie ein keuchtend roter Feuerball hinter den Bergen auf. Von den Stoppeln und Kornbündeln stieg ganz sachte ein sehr feiner, mit den Augen kaum wahrnehmbarer Dust auf. Am Himmel bewegten sich vereinzelt weiße Wolken. Osman sauste ständig zwischen dem Dreschplatz und den Garbenbinderinnen hin und her. Er war voller Eifer und quicklebendig.

Zeynep munterte Osman alle naselang auf: "Ja, mein Osman. Du Held, mein Osman!"

Die Sonne näherte sich dem Zenit. Alles ringsum war in grelles Licht getaucht. Die auf die Stoppeln und Kornbündel aufprallende Sonne flimmerte, die Lichtstrahlen erloschen fadenweise, Tausende, Hunderttausende von ineinander verlochlenen Lichtfäden tanzten hin und her. Die Gesichter der Garbenbinderinnen waren staubverschiert, der Schweiß rann ihnen in Strömen hinunter. Es war, also ob aus allen vier Himmelsrichtungen Feuer gefallen wäre, es brannte. Osman war von der Sonne dunkler und sein Gesicht noch schmaler geworden, seine riesengroßen Augen waren zugekniffen. Und sein Hemd troff vor Schweiß. Wo war die Munterkeit vom Morgen? Jetzt verhakten sich Osmans Beine beim Laufen ineinander. Gleich würde er hinfallen und unter die Hufe der Pferde geraten. Osman versuchte sich zusammenzureißen.

Die Erde war wie glühendes Eisen. Bei jedem Schritt machte

Gün tepede... Ekin sapları çatırıyor. Yarılmış, kızgın toprak, Osmanın ayaklarının altında... Osman habire hoplatıyor.

Canını dişine takmış Osman. Alttan yanıyor, tepeden yanıyor. Ciğerine kızgın bir demiri sokuyorlar gibi...

Sıcak... Dünya kamaş kamaş... Göz açıp on metre ileriye bakılmıyor...

Zeynep deste yüklerken Osmana dönüp baktı. Baktı ki Osmanın bacakları zangır zangır titiyor.

"Osman" dedi. "Osman, Osmanım, böyle yaya gidip gelme, seni atın üstüne bindireyim."

Kaldırdı atın üstüne koydu. Osman atı sürdü. Daha bacaklarının titremesi durmamıştı. At üstünde gitti geldi. Zeynep uzaklarda deste yapıyordu. Attan atlayıp Zeynep'e doğru yürüdü.

Zeynep:

"Neden atı bıraktın Osman? Ya kaçarsa?"

Osman yanına yaklaşip elini tuttu:

"Bak" dedi, "Zeynep teyze, ben büyürsem var ya, sana altın küpe alacağım."

Koşa koşa atın başına döndü.

Sıcak boğucu... Yel esmiyor, ufacık bir fısıltı bile yok. Atın üstünde Osmanın bacakları ağrıdı. Tutmaz oldu. Neredeyse düşecek... Gözü dört bir yanı görmüyor. Osman atı sürmüyor, at kendisi gidip geliyor.

Derken öğle paydosu. Sıcağın altında yemek. Kan gibi ılık su. Zeynepin tüm yalvarıp yakarmalarına karşın Osman ağzına bir lokma ekmek bile koymadı. Boyuna su içti.

Zeynep akıl etti de başına bir kova su döktü. Çocuk ondan sonra artık kendisine gelebildi.

İşe kalkarlarken Zeynep: "Osmanım" dedi "sen git otur gayri. Atı başkası götürsün.."

Osman: "Olmaz Zeynep teyze" dedi, "ben götürürüm. Hiç yorulmadım."

Atı elinden alınca Osman oturup hüngür hüngür ağlamağa, "Ben yorulmadım. Vallahi yorulmadım" demeğe başladı.

Bir kocakarı: "Bindirin ata şunu... Düşün de atın ayağının altında parçalansın it eniği!" dedi.

Osman:

"Vallahi düşmem, billahi. Ben yorulmadım ki!" Sonra Zeynep gene su getirip başına döktü. Güneşe karşı durup gölge etti. Osman neden sonra ayıldı. Akşama, iş paydos edilinceye kadar. Zeynepin koyduğu destenin üstünde, bomboş gözlerle, bir topak olup çalışanlara baktı. Utancından başını yerdin kaldıramıyordu.

Paydosta Zeynep Osmanın elinden tutup arabaya bindirdi. Çocuk yumuşak bir külçe gibiydi.

"Osmanım" dedi, "bugün sen çok iyi çalıştın. Mustafa Ağa hakkını fazlasıyla verecek..."

Osman şaşırarak: "Verir mi ki?" diye sordu.

"Sen çok çalıştın."

Osman canlanır gibi oldu.

Tüm aile toplanmış, dışarıda, kapının önünde yemek yiyor. Ötede araba, arabaya bağlı atlar. Atlar başlarını taze ota sokmuş, hışırtıyla, sanki otu sömürüyorlar. Ortalığı taze bir ot kokusu almış...

Karanlık perde perde iniyor. Atların az ilerinde de Osman. Tarladan geldiğinden beri dikilmiş duruyor. Sabırsız, gözü yemek yiyenlerde. Yemek yiyenler Osmanın farında değiller.

Osman einen Satz. Sein Gang war recht eigenartig.

Bis der Schlitten zurückkam, legten sich die Garbenbinderinnen direkt unter die Sonne auf die Kornbündel, mit dem Mund nach oben, und versuchten sich auszuruhen.

Osman schaute immer wieder zum Himmel. Wäre doch eine kleine Wolke daa... Manchmal verweilt der Schatten einer weißen Wolke für ein Augenblick über ihnen und zieht weiter. Die Blicke verfolgen den Wolkenschatten.

Die Sonne steht im Zenit. Die Stoppeln knistern; die aufgerissene, glühende Erde unter den Füßen Osmans läßt ihn unentwegt hüpfen.

All seine Kraft hatte Osman zusammengenommen. Es brannte von unten, es brannte von oben. Es war, als bohrte man ein glühendes Eisen in ihn hinein.

Die Hitze, alles glitzerte und gleißte. Es war unmöglich, die Augen zu öffnen und zehn Meter weit zu sehen.

Als Zeynep ihre Garben auflud, wandte sie sich nach Osman um. Da sah sie, daß Osmans Beine wie Espenlaub zitterten.

"Osman" sagte sie "Osman, mein Osman, lauf nicht zu Fuß so hin und her. Komm, ich werde dich aufs Pferd setzen." Sie hob ihn hoch und setzte ihn aufs Pferd. Osman trieb das Pferd an.

Das Zittern seiner Beine hatte noch nicht aufgehört. Auf dem Pferd ritt er hin und her. Zeynep band in der Ferne ihre Garben.

Er sprang vom Pferd herunter und lief auf Zeynep zu. Zeynep fragte: "Warum hast du das Pferd stehenlassen? Wenn es nun durchgeht?" Osman trat zu ihr und nahm ihre Hand: "Weißt du, Tante Zeynep" sagte er, "wenn ich mal groß bin, kauf ich dir goldene Ohringe". Er rannte zum Pferd zurück.

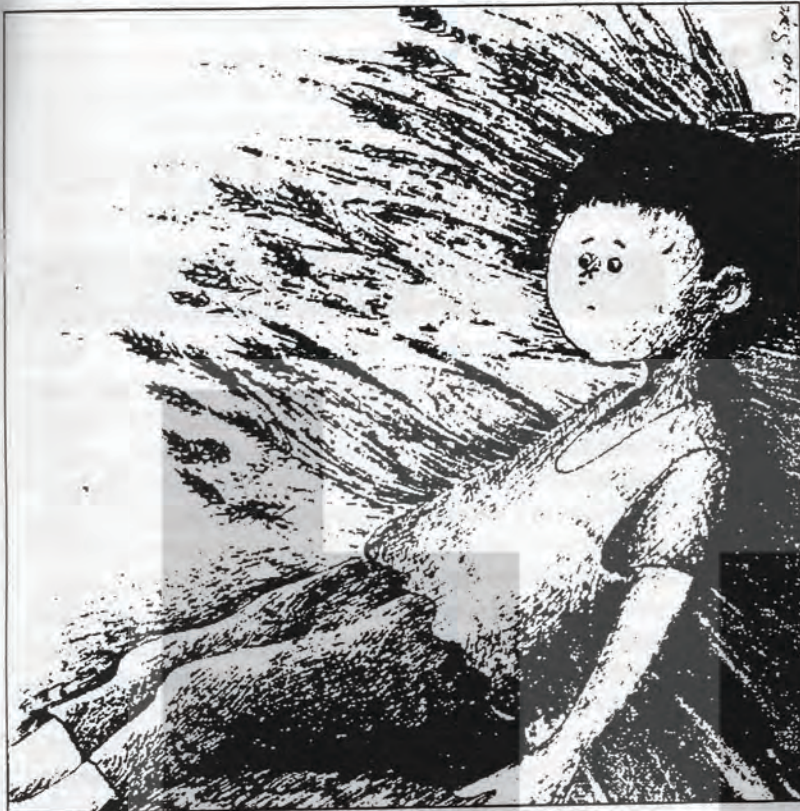
Die Hitze war erstickend. Nicht das leiseste Lüftchen, das man noch Wind hätte nennen können, regte sich. Auf dem Pferd schmerzten Osman die Beine. Sie konnten ihn nicht mehr halten. Gleich würde er hinunterfallen. Er sah um sich herum nichts mehr. Nicht mehr Osman lenkte das Pferd, das Pferd machte nun seinen Weg allein.

Da kam die Mittagspause. Essen unter der Hitze, Wasser warm wie Blut. Trotz allen Bettelns und Flehens von Zeynep nahm Osman nicht einen Bissen Brot zu sich. Er trank nur Wasser über den Kopf. Jetzt kam das Kind wieder zu sich. Als sie zur Arbeit aufstanden, sagte Zeynep: "Mein Osman, geh und setz dich jetzt hin. Das Pferd kann ein anderer führen." "Das geht nicht, Tante Zeynep" antwortete Osman, "ich werde es führen. Ich bin überhaupt nicht müde." Als sie ihm das Pferd wegnahm, setzte sich Osman hin und fing schluchzend an zu weinen: "Ich bin nicht müde. Bei Gott, ich bin nicht müde."

Daraufhin sagte ein Weib: "Setz den auf das Pferd. Soll er doch runterfallen und unter den Hufen des Pferdes zertrampelt werden, der Welp!" Osman: "Bei Gott, ich falle nicht runter, ich schwör's, ich falle nicht runter. Ich bin doch gar nicht müde." Sie ließen ihn aufsitzen. Also, sie hatten ihn aufsitzen lassen, aber nach drei Wegen hin und zurück wurde Osman schwindlig... Er nahm sich zusammen.

Doch dann kam es so weit, daß Osman sich auf dem Pferd lang ausstreckte und mit den Händen in der Mähne festklammerte. Zeynep bemerkte es und hob Osman vom Pferd herunter. Osman war bewußtlos. Sie nahm ihn und legte ihn auf ein Garbenbündel.

"Kleiner" sagte Zeynep, "Kleiner! Was bist du für ein Starrkopf!" Dann holte Zeynep wiederum Wasser und goß es ihm über den Kopf. Sie stellte sich gegen die Sonne und spendete ihm Schatten. Nach eine Weile kam Osman zu sich. Bis zum Abend, bis die Arbeit eingestellt wurde, lag er auf der Garbe, auf die ihn Zeynep gelegt hatte, und starrte mit ausdrucksleeren Augen auf die dicht zusammengedrängt Arbeitenden. Vor Scham wagte er nicht, den Kopf zu heben.

Osman bekliyor. En sonunda sabrı tükenip öksürüyor. Osman dört dönüyor. Yerden bir çubuk alıp gürültüyle kırıyor. Yemek yiyenler oralı değil. Sonra Osman kırdığı çubukla tozlara daireler, çizgiler çiziyor. Çubuğu olanca gücüyle toprağa sürtüyor. Çubuğun toprağa sertçe sürtünmesinden çıkan sesler... Osman muradına eremiyor. Yemek yiyenler konuşup gülüşüyorlar. Yaptığı çizgileri ayaklarıyla geri kapatıyor. Çubuğun ucu toprakta... Osman koşu koşu çubuğun etrafında dönüyor. Sonra yemek yiyenleri unutup kendini salt oyuna kaptırıyor... Çiziyor, çiziyor, kapatıyor.

Birden bir ses... Çubuk elinden düştü. Donakaldı. Bırakıp kaçacak, kaçamıyor.

Mustafa Ağanın karısı hayretle:

"Aman" dedi, "Osman! Osman bu... Gel Osman!"

Osman yerinden kımıldamıyor. "Gel Osmanım, otur da yemek ye!"

Osman aldırıyor, susuyor.

"Seni anan mı gönderdi?"

Osmanın başı yerde. Kaldırıyor.

"Sen tarladan gelince eve gitmedin mi yoksa deli oğlan? Anan seni şimdi arar, merak eder..."

Kocasına eğilip birşeyler söyledi. Sofradakiler gülüştü.

Osmanın içinden boyuna kaçmak geçiyor. Geçiyor ya, yerine mihlanmış gibi.

Mustafa Ağa: "Bakın hele şu bana. Osmanın hakkını verneyi unutmuşum..." dedi, kesesini çıkarıp Osmana bir yirmi beşlik uzattı. Osman kaşla göz arası parayı kapı. Bir "Aloooş..." çekip, fırladı.

Koşu koşu eve gelip soluk soluğa anasının boynuna atıldı.

"All..." dedi.

Ana, yirmi beşliği üç kez başından döndürüp dudağına götürdü.

Bei Feierabend nahm Zeynep Osman an die Hand und hob ihn auf den Wagen. Das Kind war ein flumweiches Knäuel. "Mein Osman" sagte sie, "heute hast du sehr gut gearbeitet. Mustafa Ağa wird dir sicher mehr als gebührend geben."

"Ob er wohl was gibt?" fragte Osman verwundert. "Du hast viel gearbeitet."

Es war, als würde in Osman Leben zurückkehren. Die ganze Familie hatte sich versammelt und saß draußen vor der Tür beim Essen. In einiger Entfernung standen der Wagen und die daran angebundenen Pferde. Sie hatten ihre Köpfe raschelnd in das frische Gras gesteckt, als ob sie es aufsaugen wollte. Ringsum roch es nach frischem Gras. Die Dunkelheit sankte sich wie ein Vorhang. Und in der Nähe der Pferde stand Osman, seit er vom Felde gekommen war, wie angewurzelt da. Ungeduldig startete er auf die Essenden. Die bemerkten Osman nicht einmal.

Osman wartet. Schließlich reißt ihm die Geduld und er hustet. Er versucht, sich bemerkbar zu machen. Er hebt ein Stöckchen vom Boden auf und zerbricht es mit Krachen. Die Essenden nehmen keine Notiz davon. Dann zeichnet Osman mit dem abgebrochenen Stöckchen Kreise und Striche in den Staub. Mit aller Kraft kratzt er mit dem Stöckchen auf der Erde herum. Die Geräusche, die das feste Kratzen des Stöckchens auf der Erde hervorbringt... Osman kann sein Ziel nicht erreichen. Die Essenden roden und lachen miteinander. Osman wird gereizt. Ständig kratzt er mit dem Stöckchen auf dem Boden herum. Die Striche, die er zieht, verwischt er wieder mit seinen Füßen. Ein Ende des Stöckchens steckt im Boden... Osman rennt um das Stöckchen herum. Dann vergißt er die Essenden und verliert sich gänzlich im Spiel. Er zieht wieder und wieder Linien und verwischt sie.

Plötzlich war da eine Stimme... Das Stöckchen fiel ihm aus der Hand. Er startete. Er wollte weglaufen, konnte aber nicht. "Oh Gott!", rief Mustafa Ağas Frau voller Erstauen. "Osman, der Osman ist das ja, komm her, Osman!" Osman rührte sich nicht vom Fleck.

"Komm, mein Osman, setz dich hin und isß was!" Osman kümmerte sich nicht darum; er schwieg.

"Hat dich etwa deine Mutter geschickt!"

Osman hatte den Kopf gesenkt. Er hob ihn nicht.

"Bist du Tollkopf etwa nicht nach Hause gegangen, als du vom Feld zurückkamst! Deine Mutter wird dich jetzt suchen und sich Sorgen um dich machen."

Sie beugte sich zu ihrem Mann und flüsterte ihm etwas zu. Die am Tisch lachten.

Osman war ständig zum Weglaufen zumute. Dennoch stand er wie festgenagelt da.

Da sagte Mustafa Ağa: "Schaut mich mal an, da hab ich doch wahrlich vergessen, dem Osman seinen Anteil zu geben." Und er zog seine Börse hervor und reichte Osman ein Fünfundzwanziger-Stück. Im Handumdrehen schnappte sich Osman das Geld. Er stieß ein "Juhu!" aus und stob davon. Rennend kam er nach Hause und fiel seiner Mutter ganz außer Atem um den Hals.

"Nimm!" sagte er.

Die Mutter schwenkte das Fünfundzwanziger-Stück dreimal um ihren Kopf und führte es an die Lippen.

“HOŞGELDİN”

“HERZLICH WILLKOMMEN”

Günceden

Güneş battı. Mevis adasının ışıkları yanıp sönüyor denizde. Altı arkadaş, çantamızda rakı şişeleri, kitap, bol miktarda dergi ve gazetelerle limandayız. Bahanur'u bekliyoruz. Günlük geziden dönen son tekne de demir atıyor. Yolcular memnun görünüyorlar. İlk işleri otellerinde duşa girip, tenlerindeki tuz ve balık kokusunu atmak olacak. Sonra tekrar limana inip denize bakan meyhanelerden birinde akşam yemeğine oturacaklar.

Biz altı arkadaş yedi gün sürecek bir deniz yolculuğuna çıkıyoruz. İlk kez yazar Halikarnas Balıkcısı'nın Bodrum'da sürgündeyken keşfettiği mavi yolculuğa. Sürgün değiliz. Ama, onun romanlarında betimlediği “Dünyanın en saf, en koyu ve en güzel mavisini”, ulaşılması güç koyları ve denize gömülmüş kentleri yaşamak, başka bir deyişle onun izini sürmek istiyoruz.

Karanlıkta yavaş yol alıyor teknemiz, Bahanur'un teknesi. Arkamızda yavaş yavaş şehrin ışıkları kayboluyor. Arada bir balıkçı teknesine rastlıyoruz, balıkçılar fener sallıyorlar. Bahanur “Rastgele!” diye bağıyor. Henüz genç Bahanur. Babası dalgıç. Bu tekneyi, denizden sünger çıkarmakla kazanmışlar. Bahanur'un annesi teknede birlikte çalışıyor. Yemekleri pişiriyor, sofrayı hazırlıyor, bazen de dümen tutuyor.

Ay ışığında deniz, sessiz akan bir ırmak gibi. Havada balık kokusu. “Eylül ayında Akdeniz balık kaynar” diyor, Bahanur. “Kefal, karagöz, barbunya, lüfer, kırlangıç, uskumru, levrek, her türlü balık yakalayabilirsin. Bu ay, mavi yolculuk için en ideal aydır” diye ekliyor sonra.

Gece aydınlık. Arkadaşlardan bi-

Aus einem Tagebuch

Die Sonne ist untergegangen. Die Lichter der Insel Kastellorizon flimmern draußen im Meer. Wir, sechs Freunde, stehen am Hafen, mit Rakiflaschen, Büchern und einer Menge Zeitschriften und Zeitungen in den Taschen. Wir warten auf Bahanur. Das letzte Boot, das von seinem Tagesausflug zurückkehrt, geht vor Anker. Die Passagiere sehen zufrieden aus. Als erstes werden sie in ihren Hotels unter die Dusche gehen und das Salz und den Fischgeruch von ihrer Haut abwaschen. Dann werden sie wieder zum Hafen hinunterspazieren und in einem der Lokale mit Blick aufs Meer zu Abend essen.

Wir sechs Freunde aber brechen zu einer siebentägigen Seereise auf, zu einer Blauen Reise, wie sie als erster der Schriftsteller Halikarnas Balıkcısı von seinem Exil in Bodrum aus unternahm. Wir sind nicht im Exil. Aber wir wollen “das reinste, dunkelste und schönste Blau der Welt” erleben, das er in seinen Romanen beschrieben hat, die schwer erreichbaren Buchten und die im Meer versunkenen Städte. Mit anderen Worten: seinen Spuren folgen.

Im Dunkeln kommt unser Boot, Bahanurs Boot, nur langsam voran. Die Lichter der Stadt hinter uns verlassen allmählich. Ab und zu begegnen uns Fischerboote, die Fischer schwenken ihre Lampen. “Guten Fang!” ruft ihnen Bahanur zu. Bahanur ist noch jung. Ihr Vater ist Taucher von Beruf. Das Boot haben sie von dem Geld gekauft, das sie durch die Schwammfischerei verdient haben. Bahanurs Mutter arbeitet mit. Sie kocht das Essen, deckt den Tisch, manchmal übernimmt sie das Rudern.

Im Mondlicht ist das Meer wie ein ruhig fließender Strom. Die Luft riecht nach Fisch. “Im September ist das Mittelmeer voll mit Fischen”, erzählt Bahanur. “Da kann man alle möglichen Arten fangen: Meeräsche, Schwarzauge Rotbarbe, Blaubarsch, Knurrhahn, Makrele, Meerbarsch. Dieser Monat ist ideal für die Blaue Reise”, fügt sie hinzu.

Die Nacht ist sternenklar. Einer der Freunde singt, an den Schiffsmast gelehnt, ein Lied: “Auf der Insel Heybeli gingen wir jede Nacht zur Mondscheinpromenade”. Wir ändern den Kurs und steuern auf die Bucht zu, die zwischen zwei Felsen ge-

ri tekne direğine yaslanmış: "Biz her gece Heybeli'de mehtaba çıkardık" şarkısını söylüyor. Dümen kırıp iki kaya arasına sıkışmış, küçük bir koya giriyoruz. Denize dağların gölgesi düşmüş. Uzun süre bakınca insanı ürkütüyor. Suya dalıyoruz. Deniz yakamozlanıyor, her ku- laç atışımızda parlıyor.

Bir zamanlar Likya'nın en önemli liman kenti olan Patara'da müthiş bir sıcaklık karşılıyor bizi. Ağustos böceklerinin keskin seslerinden başka hiçbir şey duyul- muyor. Vahşi bir sessizlik. Bir öyküye göre Pataralılar, Büyük İskender'e Anadolu Seferi esnasında kentin ka- pısını gönüllü açmışlar. Hatta bir de karşılama töreni düzenlemişler. Çalgıcıların yanında onların müzik alet- lerini taşıyan, köle kılığına bürünmüş savaşılar diziliy- miş. Kaval kılıfları içinde hançerler, davullarda ise kal- kanlar saklıymış. Ani bir saldırıyla İskender'in ordusunu darmadağın etmişler.

Eski Xanthos şehri iç kısımlarda, bir tepenin üzerin- de. Xanthos, şimdiki adıyla Eşen Çayı'na tepeden baki- yor. Farslıların şehri kuşatması üzerine, şehrin düşece- ğini anlayan Xanthoslu erkekler, karılarını, çocuklarını, mal ve mülklerini, kölelerini kaleye toplayıp, kaleyi ate- şe vermişler. Sonra muharebe meydanına çıkıp birer birer şehit düşmüşler.

Likya'nın kutsal kenti Letoon, Xanthos'a dört kilo- metre uzaklıkta. Ünlü Leto tapınağı burada bulunuyor. Leto, Anadolu'nun güneybatı kıyısında başlı başına bir anatanrıça sayılıyordu. Çocukları Apollon ve Artemis ile birlikte, Likyalıların en yüce tanrısıydı Leto. İlkçağlar- da çok yaygın olan bir söylenceye göre, gece tanrıçası Leto derin uykusuna dalınca, Zeus ona aşık olur, ku- caklar onu. Leto hamile kalır ve Zeus'un karısı Hera, Leto'nun peşine düşer. Hiçbir şehir kabul etmez Le- to'yu. Çünkü onun doğuracağı tanrının hışmından kor- kudur. En sonunda Likya'ya kaçır. Xanthos Çayı kenarında ağrısı tutar, orada Apollon ve Artemis'i doğurur. Çocuklarını bu çayda yıkar ve susuzluğunu giderir. Bir başka söylenceye göre ise, Xanthos Çayı onun doğum sancılarını dayanamayan dağın parçalanması sonucu doğmuştur. Saklıkent adını taşıyan kilometrelerce uzunluktaki bu kanyon, çağlayan şelalleriyle bugün zi- yaretçisi bol bir gezinti yeridir.

Likya kenti Aperlai, bugünkü adıyla Sıcak İskele son durak. İnce uzun bir sahil şeridi üzerinde kurulmuş. Sa- hilin kuzeyinde, alçak tepenin üzerinde harabeler yükseliyor, şehrin surları tepeden neredeyse denize ka- dar uzanıyor, rıhtım deniz sularına gömülmüş. Kıyıda, Likyalılarda "ölünün evi" olan eski bir mezar.

Her antik kentin bir öyküsü, bir efsanesi, her kıyının kendine özgü bir çekiciliği var. Herşey masal uykusuna dalmış gibi sakin ve sessiz. Mavi yolculuk, Akdeniz uy- garlığını yeniden duyumsatıyor insana., ama onu biz- zat yaşamak ve Bahnur'dan dinlemek gerek.

Celal Özcan
Hoş Geldin / "Die Türkei in kleinen geschichten"
Deutscher Taschenbuch Verlag GmbH (dtv-zweisp-
rachig)
1994 München

bettet liegt. Die Berge werfen dunkle Schatten ins Meer. Man bekommt Angst, wenn man es lange betrach- tet. Wir springen ins Wasser. Das Meer leuchtet auf, das Plankton funkelt bei jeder Schwimmbewegungen.

In der alten und einst wichtigsten lykischen Hafens- tadt Patara empfängt uns eine unerträgliche Hitze. Au- ßer dem schrillen Zirpen der Zikaden hört man keinen Laut. Eine unheimliche Stille. Der Sage nach öffneten die Bewohner von Patara Alexander dem Großen bei seinen Anatolienfeldzug freiwillig die Tore ihrer Stadt. Ja, sie veranstalteten ihm sogar einen Empfang. Als Sklaven verkleidete Krieger trugen den Musikanten die Instrumente. Aber in den Schatullen der Flöten waren Dolche verstackt, in den Trommeln Schilde. Mit einem plötzlichen Angriff schlugen sie die Truppen Alexanders nieder.

Das alte Xanthos liegt etwas landeinwärts auf ei- nem Berg. Es schaut auf den Fluß Xanthos hinunter, der heute EşenÇay heißt. Als die Perser die Stadt belagerten und es keine Hoffnung mehr gab, versammel- ten die Männer von Xanthos ihre Frauen und Kinder, ihr Hab und Gut und ihre Sklaven auf der Burg und zündeten die Burg an. Dann stürzten sie sich in die Schlacht und kämpften gegen ihre Belagerer mutig bis zum Tod.

Die heilige Stadt der Lykier, Letoon, liegt vier Kilo- meter von Xanthos entfernt. Hier befindet sich der Tempel der Leto. Leto wurde an der Südwestküste Ana- toliens als Muttergottheit verehrt. Sie und ihre Kinder Apollon und Artemis waren die höchsten Gottheiten Lykiens. Eine im Altertum berühmte Sage erzählt, daß Leto, die auch die Göttin der Nacht war, in einen tiefen Schlaf fiel und Zeus sich in sie verliebte und sie umarmte. Leto wurde schwanger, und Hera, die Ge- mahlin des Zeus, verfolgte sie überallhin. Keine Stadt nahm Leto auf, da alle vor dem Gott Angst hatten, den sie gebären sollte. Schließlich floh sie nach Lykien. Am Fluß Xanthos setzten die Geburtswehen ein, und Leto gebar Apollon und Artemis. Hier am Fluß stillte sie ihren Durst, und hier wusch sie ihre Kinder. Einer anderen Sage nach entsprang der Fluß Xanthos aus einem Berg, der sich durch die starken Geburtswehen Letós in zwei Teile spaltete. Diese mehrere Kilometer lange Schlucht, Salikent genannt, mit ihren rauschenden Wasserfällen, ist heute ein vielbesuchtes Ausflugsziel.

Die lykische Stadt Aperlai, mit dem heutigen Namen Sıcak İskele, ist die letzte Station. Sie ligt an einer schmalen langgestreckten Bucht. Auf einem niedrigen Hügel an der Nordseite erheben sich ihre Ruinen, die Stadtmauer verläuft vom Hügel aus fast bis zum Meer hinab, die Kaimauer ist im Meer versunken. Am Ufer steht noch ein antiker Sarkophag, das "Haus der To- ten", wie die Lykier sagten.

Jeder antike Ort hat seine eigene Geschichte, seine eigene Sage, jede Bucht hat ihren eigenen Reiz. Ort um Ort, Bucht um Bucht liegen ruhig und verlassen wie in einem märchenhaften Schlaf. Die Blaue Reise läßt die antike Kultur des Mittelmeers ahnen, aber man muß das selbst sehen und sich von Bahnur dazu erzählen lassen.

SÖYLEŞİ

Değerli okurlarımız,

Bu sayımızda birçok kişi için tabu sayılan bir konuyu ele aldık. Özürlülük veya sakatlık. Ailesinde özürlü çocuğu olanlar, bu durumu utanıp saklıyorlar. Böylece birçok haklarını da kaçırmıyorlar. Özellikle kadınlar, anneler ve bu özürlülüğün nedeni gibi gösteriliyor. Çocuk da, anne de ailede ve çevrede dışlanıyor. Halbuki özürlülüğün çeşitli nedenleri var. Akraba evliliği, ruhsal veya beklenmedik hastalıklar buna neden olabiliyor. Aynı durum erkekler için de geçerli. Özellikle evlilik ön-

cesindeki cinsel yaşamlarında sorumsuzca davranan erkeklerin kendileri de bu duruma neden olabiliyorlar. Doktorların tavsiyesi ise her türlü cinsel hastalığın hemen tedavi edilmesi.

Bu sayımızdaki söyleşi konuğumuz, özürlü bir çocuk annesi. Bizim gibi onun da amacı bu durumda olan insanlara yardımcı olmak, onlara bildiklerini aktarmak olduğu için, söyleşi isteğimizi hemen kabul etti. Kendisi bu süre içinde hem bilgi sahibi oldu hem de böylece haklarını nasıl alabileceğini öğrendi.

ADIM: Kendinizi tanıtır mısınız?

G.İ.: Adım Gülşehri İbiş. Almanya'ya geledi 11 yıl oldu. 2 çocuk annesiyim. İlk çocuğum sağlam, 2.ci çocuğum özürlü. Kendisi anlıyor, fakat konuşmıyor, yürüyemiyor, oturamıyor. Devamlı yardıma ihtiyacı var. Ben elimden geldiği kadar, hiçbir şey esirgmeden ona yardım etmeye çalışıyorum.

ADIM: Hamileliğiniz sırasında olumsuz bir gelişme

saptanmış mıydı? Özürlü olduğunuzu ne zaman öğrendiniz?

G.İ.: Hamileliğim sırasında bir olumsuzluk saptanmamıştı. Hatta doktorum sağlıklı olduğunuzu söylerdi. Ben de onun söylediğine inanıyor ve güveniyordum. Özürlü olduğunuzu doğduktan sonra öğrendim. Çok çok üzüldüm, şok geçirdim. Bir süre sonra üzülme, ağlama ile ona hiç bir şekilde yardım edemeyeceğimi gördüm.

ADIM: Hastahanedede ne kadar kaldın? Size gelecekte onun tedavisinin nasıl olacağı üzerine bilgi verildi mi?

G.İ.: Hastahanedede 4,5 ay kaldı. Doktorlar bana, onun gelecekte sağlıklı olabilmesi için jimnastik yapılması gerektiğini söylediler. Ben önce istemedim. Ama daha sonra karar verdim. Jimnastik yaptırdıkça daha yararlı olduğunu gördüm. Örneğin gerilmeleri vardı, bunlar gittikçe azaldı, şimdi daha iyi durumda.

ADIM: Bu jimnastik hastahanedede mi yapılıyordu?

G.İ.: Önce hastahanedede yapılıyordu. Bana da öğrettiler, eve çıkınca ben de aynısını uyguladım. Bir de haftada iki gün olmak üzere muayenehane de yapılıyordu.

ADIM: Çocuk eve geldikten sonra bir gününüz nasıl geçiyordu?

G.İ.: Günlerim tamamen doluydu. Jimnastiğe, yüzmeye götürüyordum. Ayrıca EGRO terapi alıyordu. Bunun için eve bir öğretmen geliyordu ve onun zihnini açmak için devamlı oynatıyordu. Bundan başka vücudun yumuşaması ve gerilmelerinin azalması için ata biniyordu. Çocuk kliniğinde Leopedi terapisi alıyordu. Daha önce çiğnemeyi bilmiyordu. Bu terapi sayesinde onu da yavaş yavaş öğrendi. Bundan başka Hipo terapisi aldı. Bu da normal çocukların yaptığı hareketleri onun da yapmasını öğretiyorlardı. Sonuçta geriye bakınca hepsinin faydasını gördük diyebilirim. Şimdi çocuk yuvasına devam ediyor.

ADIM: Çocuğun özürlü olduğunu öğrenen çevreniz size nasıl davranıyordu?

G.İ.: İlk başta ve hala herkesten yardım gördüm ve hala da görüyorum. İlk zamanlar dışarıdaki bakışlar beni ürküttü. Çok üzülüyordum. Ancak şimdi bu üzümtümü de yendim. Çocuk kliniğinde bizler için toplantılar yapılıyordu. Haftada bir sabah birlikte kahvaltı ediyorduk. Orada diğerlerini, daha kötü durumda olanlarını gördüm. Benim oğlumun onlara göre daha iyi olduğunu görünce üzüntümü ve korkumu yendim.

ADIM: Kahvaltıda neler yapılıyordu?

G.İ.: Annelere ve çocuklara yönelik eğitimler verilirdi. Daha sonra bakıcılar çocukları yanımızdan alarak onlarla oynuyorlardı. Bizler de rahatça sohbet ediyorduk.

ADIM: Bunlar mutlaka Almanca konuşuluyordu. Almancanız çok iyi mi?

G.İ.: Hayır. Almancam çok azdı. Ancak her işimi da-

ha baştan kendim görmek zorunda olduğum için Almancamın azlığını problem yapmadım.

ADIM: Anlattığınıza göre özürlü çocuğunuz tüm zamanınızı alıyor. Diğer oğlunuza zaman ayırabiliyor musunuz?

G.İ.: Evet, onu istemeyerek ihmal ettim. Ancak artık özürlü olan yuvaya gidiyor. 8.30'da otobüs alıyor, saat 15.00'de eve getiriyor. Onun yokluğu sırasında diğerine zaman ayırabiliyorum.

ADIM: Yuvaya başladıktan sonra onda daha iyileşmeler saptadınız mı?

G.İ.: Yuvanın bir özelliği, sağlam ve özürlü çocukların birarada olması. Bu yüzden anlaşması ve diğerleriyle anlaşabilmesi, çok daha iyi bir duruma geldi. Bu ilerlemeden çok memnunum.

ADIM: Peki tatil yapabiliyor musunuz?

G.İ.: Evet. Hastalık kasasının önerisiyle iki kez tatil yaptık. Birisinde Macaristan'da tatil geçirdik. Diğerini "Mutter-Kind" (Anne-Çocuk) Kur'u. Özellikle bundan çok memnun kaldım. Günümüz çok rahat geçiyordu. Örneğin, sabah kahvaltıdan sonra bakıcılar çocukları alıyorlardı. Biz annelere de değişik uygulamalar yapılıyordu. Eğer bir anne hasta ise veya bir sorunu varsa, onun derdiyle ayrıca ilgilenilmekte ve ona yardım yolları aranmakta ve tedavi edilmekteydi. Bu kurda oğlum gibi ben de çok dinlendim. Çok memnun kaldım. Annelere katılmalarını öneririm.

ADIM: Bu durumda olan ailelere neler önermek istersiniz?

G.İ.: Almanya'da bu durumdaki insanlar için maddi-manevi her türlü yardım yapılıyor. Kim olursa olsun, herkes; kasalar, resmi daireler, hastahaneler, elinden gelen yardımı yapmaya çalışıyor. Ben kendim bu yardımseverliğe şahit oldum. İlk başta ben de Almanca bilmiyorum diye çekindim. Fakat pek önemli bir neden olmadığını gördüm. Eğer biz bir adım atarsak, karışımızdaki elinden gelen yardımı yapıyor.

Gülşehri arkadaşına verdiği bilgilerden dolayı teşekkür ederiz. Kendisine tüm yaşamında başarılar diler, bu kararlılığının her konuda sürmesini dileriz.

İKİ VATAN ARASINDA

İşte böyle arkadaşım, nereye gidip nerede kalacağıma şaşırımdı. Hangi memleketime temelli göçüp ölümümü bekleyeyim bir türlü karar veremedim. Güneşli bir günde kendi müziğimi duydum mu, Türkiye burnumda burcu burcu tütüyor. Çevremde dostlarımı arıyorum. Almanya'da her mevsim üşüyen benim gibi yalnız birine çok görmemeli bunu. Doktor, hastane dedin miydi? Soluğu Almanya'da alıyorum. Ne yapayım? Türkiye'dekileri hem beğenmiyorum hem de güvenim yok. Böyle konuşmalarına bizimkilerden biri,

"Ne oldum delisine uğradı bizim teyze." diyormuş. Halbuki öyle değil. Bir zamanlar cebimde sadece bozuk paralar olduğunu unutmuyorum. Seninle özel arabalara nasıl imrendiğimizi, duraklarda bekleyip acelesi varmış da dolmuş bulamamış pozlarında Kapri'lere binip gezmelere gittiğimizi hatırlamaz olur muyum? Yaşamak: Bir lokantada yemek yemek, bir gazonada eğlenmek, özel arabaya binebilmektir, o zamanlar. Türkiye'deki tanıdığım genç kızlar, onbeş yıl önce bıraktığım gibi, halen yaşamayı aynı doğrultuda sürdürüyorlar. Ne yazmışım ben sana on beş yıl evvel, yeni Almanyalı olduğumda?

"Almanya'da büyük bir değişiklik görmedim" mi? O günlerde göremezdin ki. Dağ başında, orman içinde bir Heim (yurt). Sinema, tiyatro bilmezdim. Kitap, kitapçı var mıdır? Neler satılır? Anlamazdım. Şimdi görüyorum ki neler varmış meğer, neler neler. En küçük kasabalarda bile açık, kapalı yüzme havuzları. Her türlü sosyal hizmetler. Kütüphaneler, spor salonları varmış. Eğlence yerlerinin ise sayısı belli değilmiş. Her an yeni bir şeyler öğrenebilmek için yüksek halk okulları varmış. İnşallah vaktim olsa ben de gideceğim oralara. Biliyorsun sabah altıdan akşam dört kadar yorucu bir çalışma hayatım var. Bu nedenle uygun zaman bulamadım bir türlü.

Ehliyet aldım, arabam var diye hava attığımı, şoförlüğü yalnızca benim bildiğimi sandığımı söylüyorsun. Fakat ben sadece Türkiye'de atıyorum bu havayı. Almanya'da kime yapayım? Sana yapıyorum biraz da. Yani tanıdıklara.

Arabası olmanın zevkini yakınlarımın yanında yaşıyorum çünkü. Güzel ve pahalı giysilere nasıl para verdiğime, seçkin lokantalarda rahatlıkla yemek yediğime imrenilerek bakılmasını istiyorum gönül. Böylece kendimi zengin, saygıdeğer bir burjuva hanımımışım gibi gösterdiğimi sanıyorum. Arasına da seni ezdiğimi ve benim varlığıma tahammül edemediğini anlıyorum. Sana çok mu yabancı geliyorum? Fakat inan ki Türkiye'deki bütün insanları seviyorum, onların arasında rahat ediyorum. Beni paralı sanıp eskisinden daha çok değer veriyorlar. Saygı gösteriyorlar çünkü. Saygı görmek ise tek isteğim benim. Almanya'da nicedir unuttuğum bir duygudur bu. Hatırlıyor musun? Otuzuna bile girmemiş bir delikanlı, ondan nice yaşlı olduğuma bakmadan ardımda pervane gibi dolaştı. Neredeyse evlenme teklif edecekti. Moralim düzeliyor Türkiye'de. Yere daha bir kuvvetli bastığımı sanıyorum. İstanbul'un karma-

karışık, yeşilliksiz bir yerinde de olsa, bir dairem var. Hiçbir şeyde, hiçbir kimsede gözüm kalmıyor. Param, beni daha güzel ve daha genç gösteriyor. Boyumda altınlara, evimde gümüşlere neden onca değer verdiğimi anlıyorsun değil mi?

Evet, resmi yerlerde iş gördürmek büyük problem. Almanya'da işlerimi "Olur" demişlerse telefonla bile hallediyorum. Türkiye'de makamına gittiğim hiçbir memur bana yabancı gözü ile bakmıyor. "Geldiğin yere geri dön" demek de istemiyorum. Gerçi, "Almanca" diyor ama, konuştuğumu anlıyor. Adamını bulup parayı da bastırdım mı, ben yanlarında olmasam bile işimi görüyorlar.

O gün seni geçirmeye gelemediğime çok üzüldüm. "Gelemedim" sözü burada yanlış. Ben seni zamanında geçiririm diyerek bir saat önceden evden çıktım. Çarşıkapı'daki otobüs durağında, inanmazsın ama "Neden inanmaya-

caksın? biliyorsundur". Tam bir saat otobüs bekledim. Geldi gelmesine. Ortalıktaki kalabalığı bir santim bile azaltmayı beceremeyen belki elli tane otobüs geldi geçti. İnsanlar, dev bir oluktan çıkan ve aktığı yerde yayılan, kaynağı belirsiz sel gibiydiler. Her vasiya gelişinde, bir şeyle itilmişcesine, birbirini çiğneyerek, nefret ederek saldırıyorlardı. Ara durak olduğu için midir nedir? Hiçbiri kuyruk olmamıştı. en sondaki en öne geçmeye çalışıyor, sırası kapılanlar bağıyor, kızıyor, kimisi eziyor, kimisi de eziyordu. Bir anda kalabalık, soluk alınmayacak şekilde sıkışıyor, bağırsıklar yükseliyor, herkes sadece kendisinin itildiğini zannederek "İtmeyin" diye söyleniyor, fakat kendi de önündekini itiyordu. Bir kez bu kalabalıktan çıkılsa, bir daha içine girmek ve otobüse binebilmek hayaldi artık. Bu arada otobüsler anında, doludan da öteye, içleri insan tepiştilirilmiş çamaşır sandıkları örneği dolup taşıyordu. Bir elinde çanta, bir eli otobüsün kapılarına zorla tutunmuş, bir ayağının ucu ile basamağa ilişmiş, öteki ayağı boşlukta sallananları gördükleri halde yine de o vasıtaya binmek için koşuşan yaşlılar, hamile kadınlar vardı. Bu arada, "Haline şükretmek gerektiğini, Allah'ın daha beterine uğratacağını" söyleyenleri duydum inan ki. Bundan daha beteri mi olur allahaşkına? Böyle insanlık dışı eziyete nasıl katlanıyorsunuz söylese-ne? Almanya'da bir kerecik bile bu durum olsaydı, halk hemen şikayeti basardı. Dediği de oldu ha... Ne yani? İnsanların gideceği yere vaktinde ulaşması, ya da işine yetişebilme mecburiyeti diye birşey yok mu sanıyorsun? Fabrikalar diyarında, bir dakika geç kalmaya hakkı olmayan robotlar, otobüsün zamanında gelmesi gerektiğini ve binebilme şansının mutlaka ayarlanması mecburiyetini bilmezler mi? Haklarını aramazlar mı? Tabii sen dakik değilsin, mecbur da değilsin, aklın ermez böyle şeye.

Şimdi beni bir tasa aldı ki sorma gitsin. İstanbul'daki gibi bir trafikte araba kullanamazsam, yolculuk edeceğim araç otobüs olacak değil mi? Nasıl bineyim onlara? Tabii hatırlamaz olur muyum, on beş yıl önce bile otobüsün, trenin nice kalabalık olduğunu? Ayrıca kalabalığı fırsat bilip, üstümüze çullananları. Birşey söylemeye kalkışsan sizi

haksız çıkarırlar. Ayakta kalmak bir şey değil desem, nasıl? Otobüs bir virajı döner (şoförler arkayı ve ayakta kalmak için düşünmezler) yanındakinin kucağına yatarsın. O da fırsatı katıyen kaçırmaz. elleri, sanki kazayla gibi, kalçalarına, memelerine dokunur. Bakışı da sabit durur. İçinden neler geçer? Minibüsleri ise hiç söyleme bana. Onlarda sadece ayakta yolcu şansı kalmış. İki kişilik yer diye oturabildiklerin de üç dört kişilik olmuş. Canım, ben araç benim için hususi kalksın mı diyorum? Fakat insancasına, zamanında ve rahat yolculuk yapılamaz mı? Yok ben öyle yolculuk yapamam artık. Ağır ağır gelir, adam gibi arabama oturur, yola çıkarım. Yok bana mutlaka araba gerekli Türkiye'de.

Ha... O gün sana nasıl yetişemediğimi anlatıyordum. Çok kalabalıktı (sordum ki her zaman öyleymiş), hiçbir otobüse binemedim. Dolmuş ta yokmuş. Özel araba sahipleri eskiden de böyle miydiler allersen söylese? Burunları kıvrık, dudaklarında sigara eşliğinde bir mutlu gülümseme. Kime gülüyorlar? Rahatlıklarına mı, yoksa dışarıdaki kalabalığın insanlar olmayacağına mı? Ya da hiç görmüyorlar mı onları? Oradan bir taksi tutayım dedim, aniden önümde özel bir araba, "Hanım doğru yürü" diyerek geçmez mi? Hemen açtım ağızımı, "İyi ki bir Mercedes'e binmişsin, insan yoluna dalıyorsun, senden başka kimsenin arabası yok mu sanıyorsun?" dedim. Benim de var, bilsin istedim doğrusu. Gitti sersem. Etraftan gülenler oldu. Beni onayladıklarını sandım. Neyse taksiye bindim. Topkapı'ya gitmesini söyledim. Şoför, parktan çıkmak için biraz geri geri gitmek zorunda kaldı. "Aman! Arkanda insan var, dikkat et" deyiverdim aceleyle. O da, "İnsan değil o abla" diye cevap vermez mi? Şaşım kaldım. Hiç kimsenin kimseye saygısı kalmamış. Herkes saygılı görünmeyi, başkasını küçültmekte arıyor. Birbirinden adeta nefret ediyor. Küçümsemeler konuşmalara, sese dönüşmüş. Çok üzüldüm.

Bütün bu hengamaden sonra terminale geldiğimde senin otobüsün çoktan gitmişti.

Türkiye'deki kısa tatilim beni çok huzursuz etti biliyor musun? O "ünlü" olası doktorun benimle neden öyle üstü kapalı konuştuğuna aklım ermedi. Ve

ayrıca başka bir doktor arkadaşına para kazandırmak isteyip istemediğine hala karar vermiş değilim. Bir organın kanserli olup olmadığını bilmek için üç ay röntgen sırası beklenir mi? Diyelim ki üç ay sonra "evet" yanıtı geldi. Zaman ne denli geçmiş olur? Bu nedenle istemeyerek te olsa ilk araç ile Almanya'ya döndüm. Ne yazık ki Vildan'a haber veremedim. Çünkü biliyorsun, telefon önce Adapazarı'na, sonra Karasu'ya, oradan da okula bağlanacak ve bir gün bile beklesem sıram gelip konuşma olanağı bulamayacaktım. En hızlı haberleşme aracı olarak mektubu seçtim: "Gidiyorum" diye yazdım (Yıl 1987, henüz Karasu'da telefonlar otomatik bağlanmamıştı).

Neyse Almanya'ya kapağı atar atmaz, bir hafta içinde röntgen ve bütün tahlilleri yaptırdım. Gerçi hastanedeki doktorlardan biri yabancıydı. Alman hemşirenin yanında eli ayağı dolaşarak kanımı aldı. Ona da güvenemedim ama ne yapayım? Zavallı, sözüme doktor olacak. Almancası yeterli değil, işyerinden her an atılabilir diye hemşirenin yanına da ezilip büzülmesini bir görsen, haline ağlarsın. İster doktor ol, ister mühendis, yabancı olduktan sonra. Tahlillerimin sonucunda, bu dünyada geçirecek günlerim olduğunu öğrenip sevindim. Sanki "kanserlisin" deselerdi, o gün ölecektim. Vallahi Almanya'nın pis, soğuk havasını bile gözüm görmez oldu.

Tabii artık tatilim bitmek üzereydi. Bunun için Türkiye'ye dönmeyi gereksiz buldum. Fakat şöyle dost birini bulup, birlikte dolaşmayı nasıl canım çekti bir bilsen. Yabancılık çok zor. Sen bilemezsin bunu. Almanlar'dan bin metre uzakta yaşarken, sokaklarda tanıdık yüzlere rastlayabilmek için gözlerim dört yönü tarıyor. Bizim müziğimizi çalan bir gazinoda oturup, benimle yarelik edecek, benim dilimi anlayacak arkadaş arıyorum. Ağustos'ta herkesin deniz kıyılarında sere serpe kumlara uzandığı günlerde, ben kalorifer yanında tek başıma büzüldüm kaldı. Güneş diye diye son nefesimi vereceğim inan ki. Bu kısacık hayatı benim yaşadığım gibi yürütmemeli ve daha yaşanır hale koymalıdır insan. Bunu anladım artık.

Birsen SAMANCI
1987 Herten

MENAPOZ

Bir kadının Menapoz'a girmesi, onun bir daha adet kanaması görmemesi demektir. Bu dönemin kadının yaşamında bir başlangıcı vardır. Kadın artık yumurta üretme işlevini yavaş yavaş yitirmektedir. Değişim her kadın için aynı değildir. Değişimin süresi çoğunlukla birkaç ayla birkaç yıl arasında sınırlı kalır, ama bazı kadınlarda birkaç gün sürdüğü gibi, bazı kadınlarda da beş, altı yıl kadar sürebilir. Her kadının yaşayacağı bu değişim, kadının tabiatının gereğidir. Ameliyatla yumurtalıkları alınan kadınlar da yaşları kaç olursa olsun adetten kesilirler.

Almanya'da Menapoz'un ortalama yaşı 45 ile 53 yaş arasındadır. Menapoz 40 yaşın altındaki yaşlarda ortaya çıkarsa, erken Menapoz söz konusudur. Bu durumda kadın doktor kontrollerini aksatmamalıdır, erken adetten kesilmenin nedenleri araştırılmalıdır. Aslında Menapoz, ergenleşmenin tam tersidir. Genç kızların ergenleşmesinde Hipofiz bezi, yumurta üretimini başlatmak için Östrojen hormonunu (üreme hormonu) salgı-

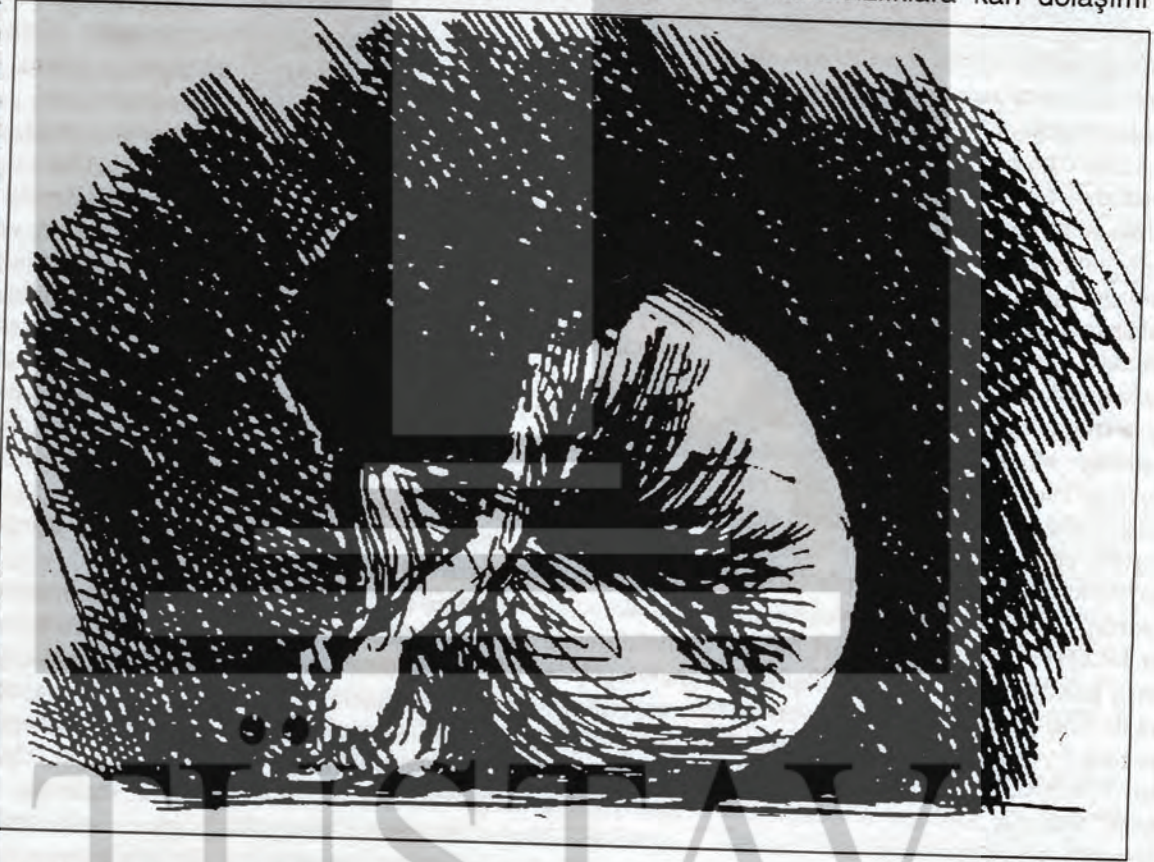
lar. Bu hormonla genç kız doğurganlığını kazanır. Orta yaşlı kadınlarda Östrojen hormonu azalmıştır, adet kanamaları dengesizleşmiştir. Nihayet döllenebilecek yumurta hücresi hiç oluşamayınca, kadın adetten tamamı ile kesilir.

Her ne kadar kırk yaşından sonra yumurta üretimi azalır da, bu hamilelik için tehlike yok anlamına gelmez. Kadın kendini garanti altına alıp hamilelikten korunmalıdır. Bir yıl hiç adet görmeyen bir kadın artık bebek yapamaz. Aybaşı kanamalarının dengesizliği kadında sık sık sıcak basmasına neden olur. Sıcakbasmayı önlemek için kadın Öst-

rojen hormonu almalıdır.

Ayrıca Menapoz'un kadınlar için düşündürücü olan bir yanı, Osteoporose denilen kemiklerde şekil bozukluğudur. (Kemiklerde incelmeye) İskelet sistemi erkeklerden çok önce ve daha kötü bir şekilde bozulur. Çare yine Östrojen hormonundadır.

Bazı kadınlar Menapoz döneminde, vücutta su toplamasından, baş ağrılarından, peklikten, göğüs değişikliklerinden, sinirlilik hallerinden yakınır. Bu rahatsızlıklar Östrojen hormonunun yanı sıra, Progesteron hormonunun da eksikliğinden kaynaklanır. Bazı kadınlarda ise baş dönmeleri, kalp çarpıntıları olabilir. Bu rahatsızlıklara kan dolaşımı

bozuklukları ve sıcak basmalar neden olabilir. Bazı kadınlarda sıcak basması çok sıklıkla olur. Geceleri bunalma, iç sıkıntısı ve bunlara bağlı olarak uyku bölünmeleri, kadını yorgun düşürür. Sinirlilik artar. Menapoz kadının cinsel yaşamını etkilemez. Tam tersine bazı kadınlar ortadan kalkan hamilelik tehlikesinin sayesinde daha rahat, daha iyi bir cinsel yaşam sürdürebilirler.

Hazırlayan: S. Kayaçelebi

MENOPAUSE

Auch Klimakterium, Wechseljahre. Genau genommen bezeichnet man mit dem Begriff Menopause die letzte Menstruationsblutung im Geschlechtsleben einer Frau, während mit dem Begriff Klimakterium beziehungsweise Wechseljahre der gesamte Zeitraum des sich ankündigenden Verlustes der Eierstockfunktion gemeint ist, der mit der Menopause seinen Abschluß findet. Die Wechseljahre erstrecken sich bei den meisten Frauen über wenige Monate, bei wenigen Jahren, bei manchen dauern sie jedoch lediglich einige Tage und bei anderen bis zu fünf oder sechs Jahren. Neben dieser natürlichen Menopause gibt es noch die "künstliche" bzw. chirurgische Entfernung beider Eierstöcke hervorgerufen wird. Das Durchschnittsalter bei der Menopause in Deutschland zwischen dem 45 und 53 Lebensjahr, wobei es jedoch starke Schwankungen nach oben und unten gibt. Eine Menopause, die vor dem 40. Lebensjahr einsetzt, wird als vorzeitige Menopause betrachtet und erfordert eine sorgfältige ärztliche Untersuchung, um sicherzugehen, daß keine Erkrankungen dahinsteckt.

Grundsätzlich ist die Menopause die Umkehr der Pubertät. Während in der Pubertät, das Hormon

die Hypophyse die Eierstöcke dazu stimuliert, das Hormon Östrogen zu bilden und befruchtungsfähige Eizellen heranzubilden und abzugeben, beginnt im mittleren Alter die Östrogenproduktion nachzulassen die Eisprung wird immer unregelmäßiger, bis schließlich gar keine Eizelle mehr abgegeben wird und die Menstruationsblutungen ganz aufhören. Obwohl es nach dem 40. Lebensjahr immer seltener zu einem Eisprung kommt, ist Schwangerschaftsverhütung noch so lange notwendig, bis mindestens ein Jahr keine Menstruationsblutungen mehr aufgetreten sind.

Abgesehen von den Periodenunregelmäßigkeiten sind Hitzewallungen das häufigste während der Wechseljahre auftretende Symptom. Da eine Therapie mit Östrogenen nicht ohne Risiken ist, wird Einsatz nur aus diesem Grund, d.h. zur Behandlung lediglich von Hitzewallungen, kontrovers beurteilt.

Ein weiteres Problem, das mit der Menopause und vor allem den Jahren danach zusammenhängt, ist die Osteoporose (Knochenschund), eine chronische Erkrankung des Skelettsystems, die bei Frauen früher und schwerer auftritt als bei Männern. Auch hier konnte gezeigt werden, daß eine Östrogensubstitu-

tionstherapie den Prozeß der Osteoporose verlangsamen kann. Manche Frauen bekommen während der Wechseljahre Ödemen, Kopfweh, Verstopfung, Brustveränderungen und psychischer Labilität. Diese Symptome sind wahrscheinlich eine Folge der Östrogenabgabe bei gleichzeitigem Fehlen von Progesteron. Andere Frauen erleben Schwindelanfälle und Herzklopfen, von denen man glaubt, daß sie durch Störungen in der Regulation des Kreislaufsystems verursacht werden, ähnlich wie auch Hitzewallungen. Bei wieder anderen führen häufige Hitzewallungen und nachfolgende Schweißausbrüche während der Nacht zu zunehmender Nervosität und Reizbarkeit sowie zu vermehrter Müdigkeit wegen der ständigen Schlafunterbrechungen in der Nacht.

Die Menopause hat keinen Einfluß auf die sexuelle Bedürfnisse einer Frau, die im wesentlichen von der unverändert anhaltenden Produktion von Arogenen (männlichen Hormonen) durch die Nebennieren und die Eierstöcke abhängt. Im Gegenteil erleben viele Frauen eher eine Verbesserung ihres Sexuallebens, wenn die Angst vor einer Schwangerschaft unnötig geworden ist.

Der Test

Beantworten Sie folgende Fragen ehrlich:
Ernähren Sie sich mit Milchprodukten?
 ● Täglich 0
 ● Mehrmals pro Woche 1
 ● Einmal pro Woche 2
 ● Nie 4
Treiben Sie Sport?
 ● Täglich 0
 ● Mehrmals pro Woche 1

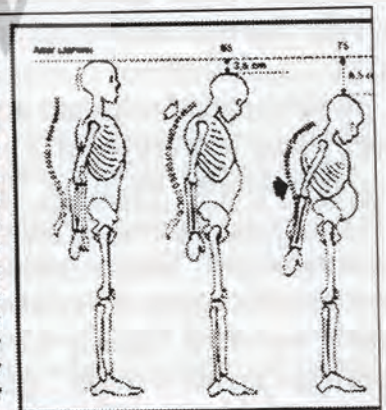
Wie groß ist Ihr persönliches Risiko?

● Einmal pro Woche 2
 ● Kein Sport 4
Rauchen Sie?
 ● Ich habe nie geraucht 0
 ● 10 Zigaretten täglich 1
 ● 10 - 20 Zigaretten täglich 4
 ● Über 20 Zigaretten 8
Wieviel Alkohol trinken Sie?
 ● Sehen, höchstens ein Glas Wein pro Woche 0
 ● Mehrmals pro Woche ein Glas Wein oder Bier 2
 ● Mehrmals pro Woche hochprozentigen Alkohol 4
 ● Ich trinke täglich ein paar Gläsern 6

Auswertung

0 - 2 Punkte = kein erhöhtes Risiko
 4 - 8 Punkte = leicht erhöhtes Risiko
 mehr als 8 = hohes Risiko

Auf der Grafik sind die Auswirkungen des schleichenden Knochenerfalls deutlich zu sehen. Während die Wirbelsäule in jungen Jahren leicht S-förmig verläuft, wird die Verkrümmung im Laufe der Jahre immer ausgeprägter

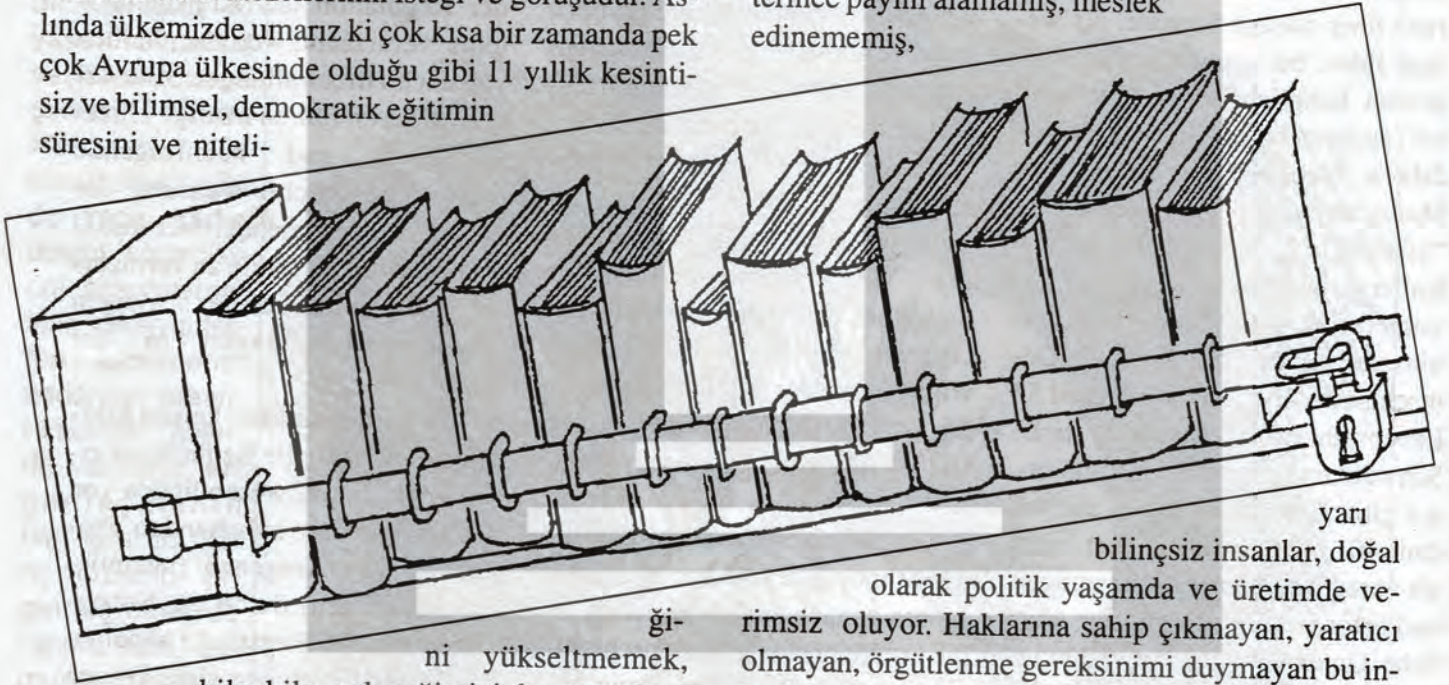

8 YILLIK KESİNTİSİZ EĞİTİM

İnsanlık tarihinin uzun yaşamında, Türkiye’de 28 Şubat 197 tarihinden bu yana yaşanmakta olan MGK kararları, günümüzde gündeme oturan en güncel olaylardandır. 8 yıllık kesintisiz eğitim köylerde, kırsal kesimde, varoşlarda yaşayan çocuklarımız için çok iyi bir fırsattır. Orta öğretimin başlangıcı olan ortaokul öğrenimine denk düşen 8 yıllık kesintisiz eğitim, yoksul halk çocuğunu emek sömürsünden kurtaracak bir uygulama olacaktır. Çünkü ilkokulu bitiren bu varoş çocukları, sanayi ve ticaret alanlarında, haraç mezat çalıştırılmakta, yoğun olarak sömürülmektedirler. 5+3 yıl isteği ise Türk-İslam Sentezcilerinin isteği ve görüşüdür. Aslında ülkemizde umarız ki çok kısa bir zamanda pek çok Avrupa ülkesinde olduğu gibi 11 yıllık kesintisiz ve bilimsel, demokratik eğitimin süresini ve niteli-

olduğu biline biline, ilk ve orta öğretimde din dersleri zorunlu yapılmıştır. Çok yakın bir zamanda, Milli Eğitim Bakanı olan Köksal Toptan’ın Kuran kursu öğrencilerine fark ders sınavlarını vermek kaydıyla, orta okul diploması verme yasa önerisini gözardı etmek mümkün değildir.

Avrupa ülkelerinde çocukların 18 yaşına kadar devletin himayesinde olduğunu bilmekteyiz. Biz bırakalım 18 yaşını, 14 yaşına değin zorunlu 8 yıllık bir eğitimi “fincancı katırlarını ürkütmeyelim” diyerek, bir türlü uygulamaya sokamıyoruz. Sonra da bunun açılarını her alanda çekiyoruz. Eğitimden yeterince payını alamamış, meslek edinememiş,

ğini yükseltmemek, bile bile geleceğimizi karartmaktır. Ülkemizde 8 yıllık kesintisiz eğitimin başlaması için alt yapı eksikliği yoktur. Niyet eksikliği vardır.

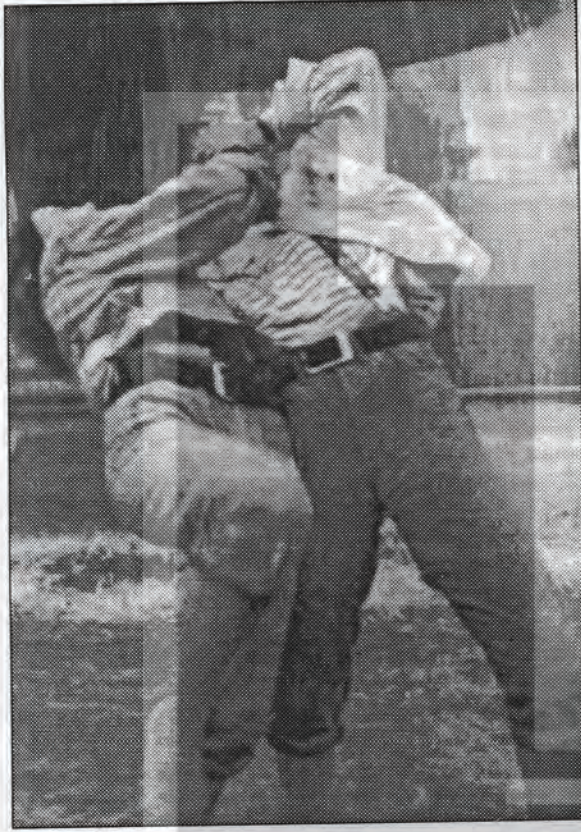
8 yıllık zorunlu eğitim uygulanırsa, dinsel eğitim veren İmam Hatip Liselerinin orta okulları ve Kuran kursları olumsuz etkilenecektir. İşte sorun burada...

11-12 yaşında, iradesinin dışında bu kurumlara giden yoksul halk çocukları, 8 yıllık eğitimden sonra gitmeyebilirler, kaygı bu. 21. yüzyıla 3 kala, 8 yıllık zorunlu eğitim uygulanmaması çok çok düşündürücüdür. Yaşama hakkından sonra en temel insan hakkıdır eğitim. Aslında bu tartışmaya 1940’lı yılların sonundan başlayıp 12 Eylül 1980’den bu yana uygulamaya konulan , eğitim birliğine aykırı

yarı bilinçsiz insanlar, doğal olarak politik yaşamda ve üretimde verimsiz oluyor. Haklarına sahip çıkmayan, yaratıcı olmayan, örgütlenme gereksinimi duymayan bu insanlara da, ulusumuza da yazık oluyor. Kısaca eğitime önem vermemek, eğitimin süresini ve niteliğini yükseltmemek, bile bile geleceğimizi kor ateşlere atmaktır. Çağdaş, ezberci anlayıştan uzak, demokratik eğitim için ileri...

B.Kutlu

Çevre kirliliği şiddeti körüklüyor

Akdeniz Fokları zehirleniyor

Yeryüzünde nesli tükenmeye yüz tutan canlıların başında gelen Akdeniz Fokları, çevre kirliliği ve insan tehlikesinin ardından bu sefer de zehirli deniz yosunu tehlikesiyle karşı karşıya. Akdeniz Foklarının dünyadaki nüfusunun neredeyse yarısı zehirli bir deniz yosunu yüzünden yok oluyor. Batı Sahra'da toplam 100 kadar fokun zehirlenerek karaya vurduğu bildirildi. Toplu ölümler ilk kez, Avrupa Birliği için Akdeniz Fokları hakkında bir araştırmayı sürdüren Fransız bilim adamları tarafından 4 hafta önce ortaya çıkarıldı. İlk 10 günde 32 fokun karaya vurduğunu bildiren bilim adamları, sonraki günlerde bu sayının günde bir ya da ikiye düştüğünü belirttiler. Batı Sahra'daki zehirli deniz yosunu yüzünden 270 Akdeniz fokundan 210'nun zehirlenerek ölmüş olacağı tahmin ediliyor. Bu sayı, dünyadaki Akdeniz fokunun yarısına eşit bir rakam.

Cumhuriyet Hafta, 27 Nisan 1997

Amerikalı bir araştırmacıya göre çevre kirliliği, bilinen bütün zararlarının yanında, insanlarda şiddet ve antisosyal davranışları da körüklüyor. Zehirli kimyasal ve özellikle de metaller nörolojik kontrol sisteminin zarar görmesine neden oluyorlar. Bu aslında uzunca zamandır üzerinde düşünülen bir konu ama yeni kanıtlar araştırmacıları, konuyu daha dikkatli bir şekilde ele almaya yöneltti. New Hampshire Honover'deki Dartmouth College'den Roger Masters, şiddet hareketlerini sadece sosyal, ekonomik ve psikolojik faktörlere bağlayanlara karşı çıkıyor. "ABD'nin bazı yerlerinde 100.000 kişi içinde 100 şiddet olayına rastlanırken, bazı yerlerde bu sayının 3000 kişiye çıkmasını sadece sosyal ve ekonomik nedenlere bağlayamazsınız" diyor Masters. Masters, FBI kayıtlarıyla bölgelere göre kurşun, manganez ve benzer endüstriyel atık oranlarını karşılaştırmış. Nüfus oranı gibi başka bazı faktörleri kontrol altında tutan oldukça detaylı bir istatistiksel çalışma sonucunda, endüstriyel atık miktarları ve suç oranları arasında ciddi bir bağlantının olduğu ortaya çıkmış. Kurşun ve manganez atıklarının çok fazla olduğu bölgelerde suç oranının ülke ortalamasının üç katına çıktığı anlaşılmış. Beyin kimyası oldukça hassas dengeler üzerine kurulu. Bazı ağır metallerin insan bünyesindeki konsantrasyonunun artması, beyindeki kontrol mekanizmalarının düzenini bozuyor. Şiddete yönelme, bu problemlerden sadece bir tanesi. Yapılan araştırmalar, Amerika'da kalsiyum yetersizliği görülen insanların en fakirler olduğunu ortaya çıkarmış. Kalsiyum yetersizliği görülen insanlar, vücutlarına aşırı miktarda manganez alırlarsa, serotonin ve dopamin gibi şiddete yöneltebilecek kimyasalların oranı otomatik olarak artıyor. Bu da ekonomik yetersizliklerin kimyasal zehirlenmeyle ne kadar karmaşık bir şekilde etkileşebileceklerinin çok ilginç bir örneği. Masters, insanların kurşun ve manganezi genellikle yeraltı suyu kirlenmesi yoluyla vücutlarına aldıklarını belirtiyor.

(Kaynak: N. Scientist, 31 Mayıs) s. Özeren.

Ormanları yakmayın

Ormancıların korkulu günleri başlıyor. Orman Mühendisleri Odası Başkanı Salih Sönmezşık, Türkiye'de 20 milyon hektarlık orman alanının 10 milyonunun yangınlara duyarlı olduğunu söylüyor. Yılda 1550 orman yangını çıkıyormuş. Bu yangınlarda ortalama 12 bin 500 hektarlık ormanımız da kül oluyormuş. Yangınların neden çıktığını Sönmezşık şöyle açıkladı: "Orman yangınlarının yüzde 99'u insan eliyle çıkarılıyor. Büyük kentlere yakın ormanlarda yangınlar, genellikle piknik nedeniyle çıkıyor. Pikniğe gidenler, orman çevresinde bir sürü pislik atmanın yanında, cam ve benzeri eşya da bırakıyorlar. Bunlar da zamanla mercek görevi görerek, yavaş yavaş ısınmayla ormanları yakabiliyor. Söndürülmeyen ateşler de cabası."

ŞUNDAN BUNDAN

SALATALAR

Yeşil salatayı yıkarken yaprakları tek tek koparıldıktan sonra bir süre sirkeli suda bırakın. Yapraklar üzerinde yerleşen parazitlerden daha kolay kurtulabilirsiniz. Sonra tüm yaprakları birer birer akan su altında yıkayın.

HAMİLELİKTE SİGARAYA DİKKAT

Annenin hamileliği döneminde rastgele ilaç kullanması ve sigara içmesinin, çocuğun kalp hastası olarak doğmasına neden olabileceği bildiriliyor.

SAÇ DÖKÜLMESİ

Saç dökülmesinin çeşitli nedenleri olduğu, tedavisi için bu nedenlerin belirlenmesi gerektiği belirtilerek, içeriği bilinmeyen mucize ilaç ve şampuan olarak piyasada satılan çok sayıda maddenin fayda yerine zararı olduğu bildirildi. Saç dökülmesinin kalıtsal, enfeksiyonel ve psikolojik nedenlere bağlı olabileceği, ancak her bir dökülen saçın yerine yenisinin geldiği, günde yaklaşık 100 saçın dökülmesinin normal olduğu belirtildi.

AKRABA EVLİLİKLERİ

Türkiye'de bebek ve çocuk ölümlerinin en büyük nedenlerinin, yakın akrabalar arasında yapılan evlilikler olduğu bildirildi. Sağlık Bakanlığı verilerine göre, her yıl doğan bin bebekten 59'u yaşamını çeşitli nedenlerle yitiriyor. Her 5 evlilikten birinin yakın akrabalar arasında yapıldığı, bu nedenle Akdeniz Anemisi gibi hastalıkların yaygın olarak görüldüğü saptanmış.

HAMİLELİK VE CİLT SORUNLARI

Hamileliğin kendine özgü hormonal şartları olduğundan, değişikliklerin cildi de etkilediği saptanmış. Hormon artışına bağlı olarak bazı hamile kadınların yüzlerinde esmer renkli lekeler oluşsa da, bazen doğumdan sonra kendiliğinden geçer. Bazı durumlar da ise lekelerin geçmesi için ilaçların kullanılması gerekir. Ayrıca kadınların hamilelik döneminde bol bol taze meyve ve sebze yemeleri öneriliyor.

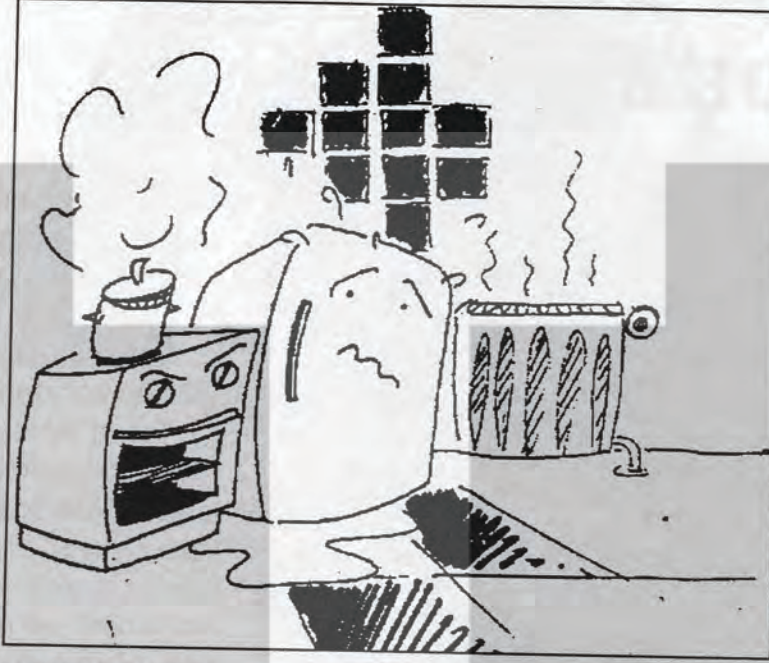
3 BEYAZLAR TEHLİKELİ

Orta yaşın üzerindeki için sağlık açısından sakıncalı olduğu bilinen ve 3 beyaz olarak anılan UN, TUZ ve ŞEKER'in, bebeklerin sağlığını da olumsuz yönde etkiliyor. Günümüzde aileler bebeklerini un ve şeker ağırlıklı gıdalarla besleme yolunu seçtikleri için, ileri yaşlarda şeker hastalığı, şişmanlık, yüksek kolesterol ve buna bağlı hastalıkların çok sık görüldüğü saptanmış.

BUZDOLABI VE ENERJİ TASARRUFU

Siz buzdolabınızın enerji harcamasını azaltabileceğinizi düşünemiyor musunuz? Yanılıyorsunuz.

Bu sizin elinizde. Aslında düşünce çok basit: Buzdolabının etrafı ne kadar sıcak olursa soğutmak için o kadar enerji harcar. Örneğin mutfakta 21 yerine 20 derece bulunuyorsa, buzdolabı yüzde 6 daha az enerji harcar. Bu nedenle, fırın, kalorifer ve ocak, buzdolabının yanında ve yakınında bulunmamalıdır. Bundan başka sık sık eritmek ve buzların temizlenmesi de enerji tasarrufunda önemli rol oynar. Fazla buzların oluşmaması için de buzdolabı kapısını kısa açık tutmak ve hemen sıkıca kapatmak doğrudur.

erhöhte Eisbildung wird übrigens dadurch verhindert, daß man die Gerätetür nur kurz öffnet und danach sofort wieder fest verschließt.

ENERGIESPAREN MIT KÜHLSCHRÄNKEN

Sie denken, Sie können den Energieverbrauch Ihres Kühlschranks nicht beeinflussen? Oh doch, mehr als Sie meinen. Der Denksatz ist relativ einfach: Je wärmer es in der Umgebung des Kühlschranks ist, desto mehr Energie benötigt er, um es innen kühl zu halten.

Herrscht in der Küche beispielsweise eine Temperatur von nur 20 statt 21 Grad, verbraucht das Kühlgerät um rund sechs Prozent weniger Strom. Deshalb sollten sich Backofen, Herd und Heizung möglichst nicht in unmittelbarer Nähe des Kühlschranks befinden. Auch ein regelmäßiges Abtauen und Entfernen der Eisschicht trägt zum Energiesparen bei. Eine

kurz öffnet und danach sofort wieder fest verschließt.

BİR ÇOCUK NEDEN KEKELER?

Her çocuk konuşma öğrenirken, geçici olarak kekeleyebilir. Konuşmayı sağlayan **yüzden** fazla dil ve çene kaslarının hepsini birbiriyle uyum içinde kullanmasını öğrenmek kolay değildir. Ayrıca düşünce de dilin hareketinden daha hızlıdır. Dolayısıyla çocuk düşündüğü kadar çabuk konuşmaya çalışıp o heyecanla kekelere. Çocuğun kendine güvenini zedeleyecek şekilde onu azarlamaz, sabırla dinlerseniz, gelişmeye bağlı bu doğal kekemelik zamanla geçer. "Yavaş konuş! Kekeleme!" diye baskı yaparsanız, daha çok heyecanlanabilir, utancından içine kapanabilir ve geçici kekemelik kalıcı kekemeliğe dönüşebilir.

Bir de konuşma bozukluğu olan gerçek kekemelik vardır. Bu da çocuğun heceleri kasılarak tekrarlamasından, çenesinin, dudaklarının titremesinden anlaşılabilir. Çocuk, sözcük başındaki heceleri uzatır ve konuşurken nefes almakta güçlük çeker. Bu durumda çocuğa sevecenlikle yaklaşıp, onu bir uzmana göstermekte yarar vardır. Erken teşhis tedaviyi kolaylaştırır.

WARUM STOTTERT EIN KIND?

Beim Sprechlernen kann jedes Kind vorübergehend stottern. Es ist nicht einfach, die mehr als hundert am Sprechen beteiligten Zungen- und Kiefermuskeln aufeinander abzustimmen. Außerdem ist der Gedanke oft schneller als die Zunge. Das Kind versucht, genauso schnell zu sprechen wie es denkt, und gerät vor Aufregung ins Stottern. Wenn Sie es deswegen nicht tadeln und sein Selbstbewußtsein nicht verletzen, sondern geduldig zuhören, legt sich dieses entwicklungsbedingte Stottern nach einiger Zeit wieder. Wenn Sie das Kind zurechtweisen, wächst seine Aufregung, es schämt sich und zieht sich in sich selbst zurück, sodaß aus dem vorübergehenden Stottern ein dauerhaftes werden kann. Daneben gibt es aber auch noch ein Stottern, dem eine wirkliche Sprachstörung zugrunde liegt. Typische Merkmale dafür sind: Das Kind wiederholt bestimmte Silben angestrengt; seine Lippen und sein Kinn zittern; es zieht die Anfangssilben eines Wortes in die Länge; es meidet Unterhaltungen; beim Sprechen hat es Atemschwierigkeiten. Auch in diesem Fall sollte man liebevoll auf das Kind eingehen, es nicht unter Druck setzen, dafür sorgen, daß seine Freunde es nicht wegen seines Stottern verspotten, und es in fachärztliche Behandlung geben. Eine frühe Diagnose erleichtert die Behandlung.

SİNEMA

YÜREĞİMDE BİR IŞIK

1996 yapımı yepyeni bir film. (Orjinal adı: Unhook The Stars) "Ein Licht in meinem Herz", sinemalarda gösterime girdi. Filmin başrol oyuncusu Gena Ro lands'in oğlu Nick Cassevetes yıllarca süren sinema oyunculuğu tecrübesini, baba mesleği olan yazarlık ve rejisörlükle bu filmde pekiştirmiş oldu. Filmin konusu kadınlar. Daha doğrusu Mildred'in (Gena Ro lands) yaşamından bir kesit. Bu nedenle dergimiz Adım'ın bu sayısı için "Yüreğimde Bir Işık" adlı filmi seçtik. Dul kalan Mildred oğlu da evlenince koskocaman evini kızıyla paylaşır. Kızı ile aralarında çıkan büyük bir tartışmadan sonra, genç kız da onu terkedip gince, bu koskocaman evde Mildred yapayalnız kalır.

Mildred ellisini çoktan geçmiş altmışına yaklaşmıştır. Tek başına kalmışlık onu bunalıma sürüklemektedir. Küçük bir oğlu olan komşusu

Monica (Marisa Tomei) kocasından yana dertlidir. İki kadın birbirine güvenle yaklaşır. Monica, Lidred'e yeniden toplum içine katılmasında yardım eder. Mildred yeniden doğmuş gibidir. Taa ki Monica kocasıyla barışincaya dek. Önceleri Mildred, Monica'ya büyük bir özlem duyar, ama kendi başına ayakları üzerinde durma şansını en nihayet elde eder. Mutluluğu yeniden yakalar. Hemen hatırlatalım: Ünlü oyuncu Gerard Depardieu filmde konuk sanatçı olarak yer alıyor.

S. Kayaçelebi

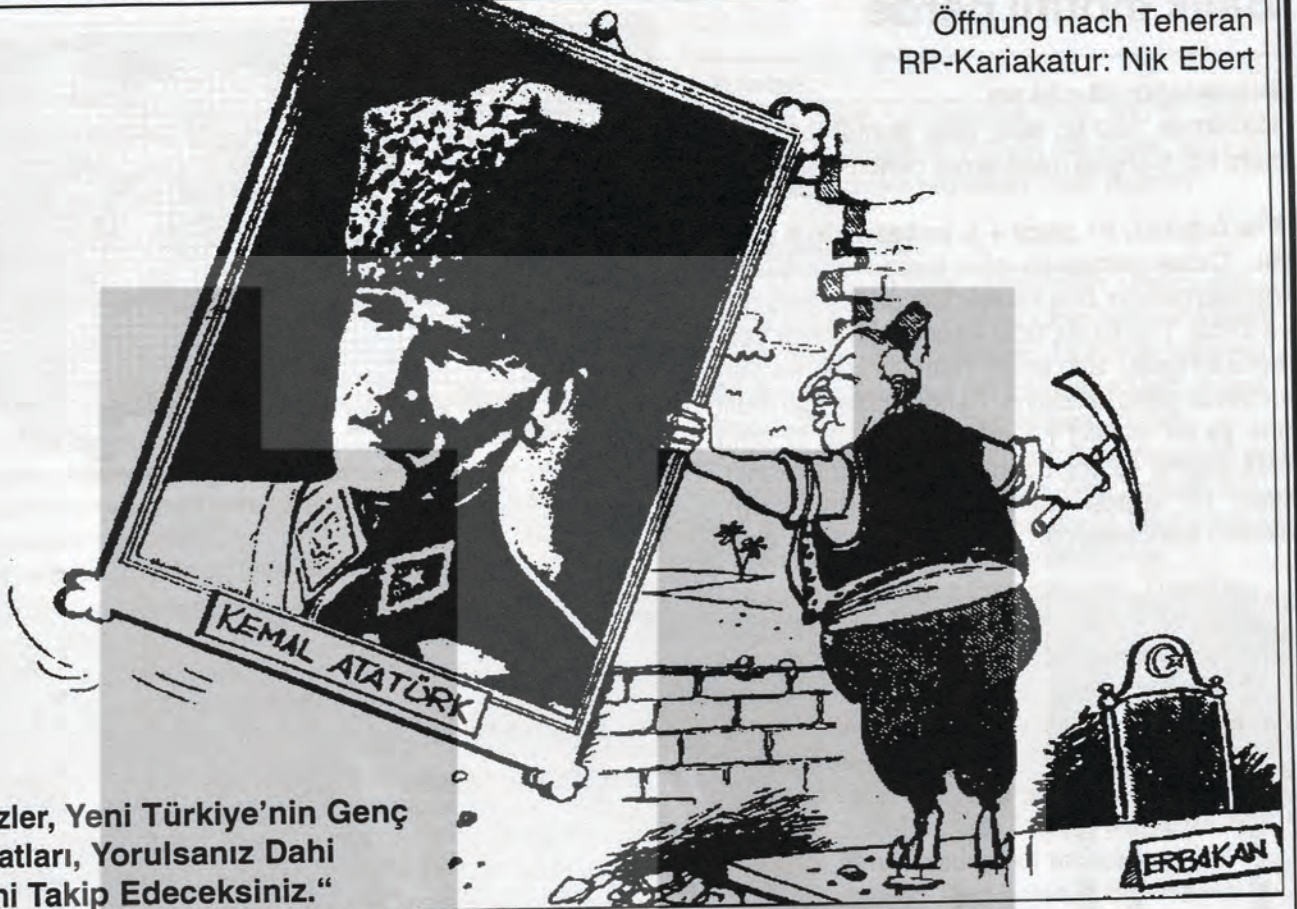
FRAUENDRAMA

EIN LICHT IN MEINEM HERZ

Ihr Mann ist tot, ihr Sohn verheiratet. Als nach einem Streit auch ihre Tochter auszieht, ist Mildred allein in einem großen, stillen Haus. Doch ehe die Mittfünfziegerin die Sinnkrise packen kann, vertraut ihr die Junge Nachbarin Monica wegen akuter Eheprobleme ihren kleinen Sohn J. Jan. Mildreds Hütejob wird zur Dauereinrichtung-Im Gegenzug bringt Monica die Witwe wieder unter die Leute. Als Monicas Ehe wieder ins Lot kommt, ist Mildred erneuet abgemeldet. Diesmal aber ergreift sie die Chance, ihr Leben noch einmal ganz neu auspacken.

CUMHURİYET'İN 74. YILINDA

Öffnung nach Teheran
RP-Kariakatur: Nik Ebert

“Sizler, Yeni Türkiye'nin Genç
Evlatları, Yorulsanız Dahı
Beni Takip Edeceksiniz.”

M.K.Atatürk

DİKİŞ

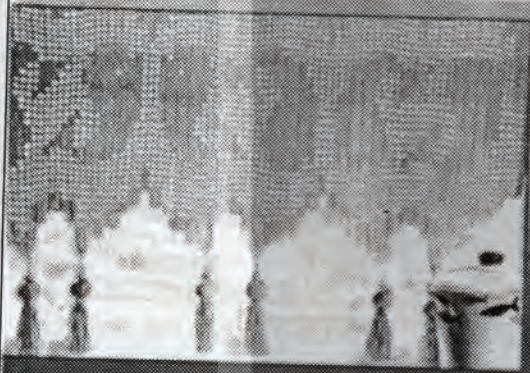
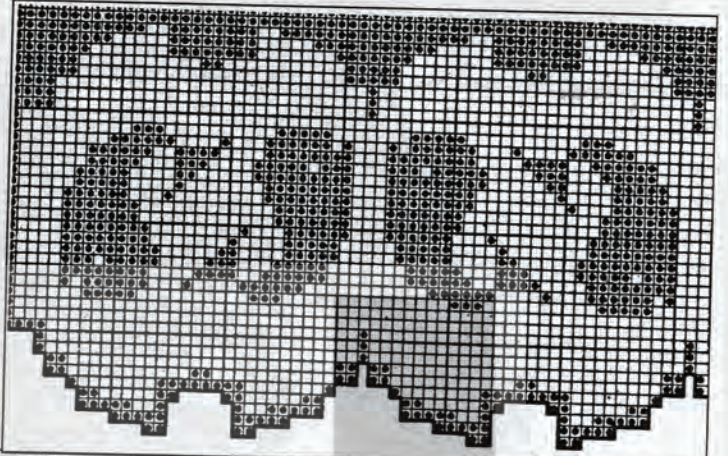
Balık motifli perde

Büyüklüğü: 36 x 54 cm.

Malzeme: 100 gr. açık yeşil dantel ipliği, 1,5 numara tığ. 6 ahşap (makrame) boncuk, perde rayı.

File örgüsü: 91 zincir + 1. trabzan için 3 zincir çekin. Örnek şemasına göre trabzandan oluşan file örgüsü çalışın. Boş kareler için dönüşümlü olarak 2 zincir, 1 trabzan, dolu kareler için zincir yerine trabzan örün. Sıkı örün!. Bitirdikten sonra perdeyi özenle gerip kolalayın. Farklı ölçüler için motif arttırın ya da eksiltin (1 motif= yaklaşık 17 cm.) Püskül başına 16 cm. uzunluğunda 40 iplik kesin. İplikleri bir arada katlayın, ortalarını sarın. Püskülleri boncuklardan geçirin ve perdeye ekleyin.

DANTEL ÖRTÜLER

GÖZLEME

Malzeme:

150 gr. un ve ayrıca yufka açmak için bir miktar un.
1,5 çay kaşığı tuz
300 gr. ıspanak
150 gr. beyaz peynir
1 demet maydanoz
yarım bardak yağ (kızartmak için)

Tarifi:

- 150 gr. unu tuzla karıştırarak bir kaba koyunuz. Yarım bardak sıcak su ilave ederek yoğurmaya başlayınız. Un, hamur haline geldiğinde 12 tane yuvarlak top yapınız ve bunların üzerini nemli temiz bir bezle örterek 30 dakika kadar bekletiniz.
- Bu arada ıspanakları iyice akar su altında yıkayınız. Yaprakları silkeledikten sonra uzunlamasına şeritler halinde, yeşil salata kesermiş gibi kesiniz. Beyaz peyniri çatalın sırtı ile ezerek ve içine bir miktar ufalanmış maydanoz ilave ederek karıştırınız.
- Daha önce hazırladığınız küçük yufka toplarını, mutfak tezgahınızın üzerinde küçük bir oklava ile açınız. Bu sırada yufkanın yapışmaması için tezgahınızı sık sık unlayınız. Yufkalar 20-22 cm. çapına geldiğinde ortalarına daha önce hazırladığınız peynir-maydanoz karışımını kaşıkla bırakınız. Daha sonra yufkayı kapatarak ve uçlarını çatalın sırtı ile ezerek yapıştırınız.
- İçine yarım bardak ayçiçeği yağı koyduğunuz tavayı orta ısıda ısıttıktan sonra hazırladığınız yufka bohçalarını tavaya bırakınız. 3-5 dakika kadar sonra yufka bohçacıkları kızarmış, gözlemeniz hazırlanmıştır. Tadına doyum olmaz... Afiyet olsun...

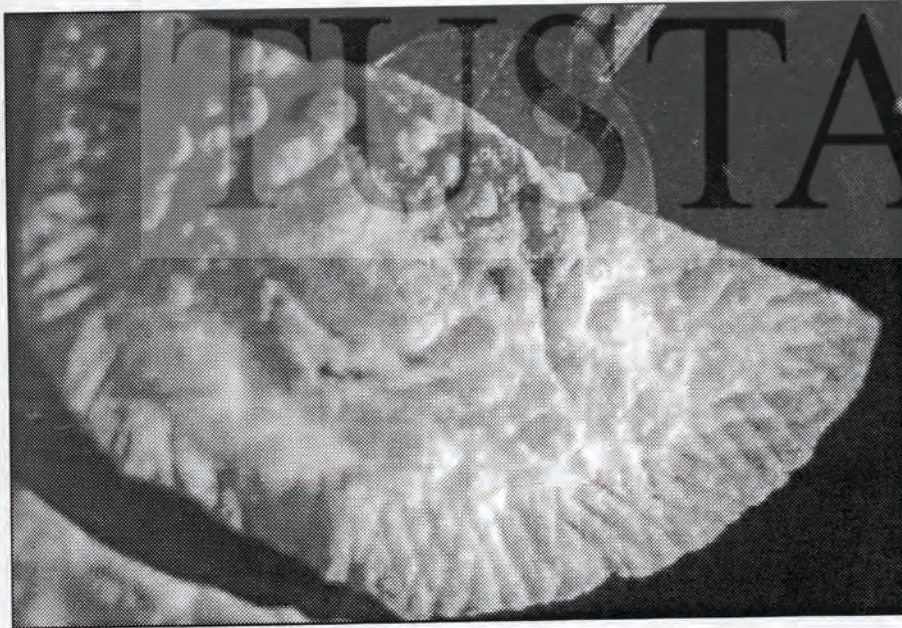
Zutaten:

150 gr. Mehl, 1,5 Teelöffel Salz, 300 gr. Spinat, 150 gr. Schafskäse, 1 Bund Petersilie, ein halbes Glas Sonnenblumenöl (zum Braten)

Zubereitung:

150 gr. Mehl mit Salz vermischen und in eine Schale geben. Ein Halbes Glas heißes Wasser hinzugeben und verkneten. 12 runde Bällchen daraus machen und ein Feuchtes Tuch darauf legen. 30 Minuten ruhen lassen. In der Zwischenzeit den Spinat gut durchwaschen und in kleine Streifen schneiden. Den Schafskäse mit einer Gabel zerdrücken etwas kleingehackte Petersilie hinzufügen und vermischen. Die runden Bällchen breitschlagen. Damit der Teig nicht klebt, öfters Mehl streuen. Wenn die runden Teig formen einen Durchmesser von 20-22 cm. erreicht haben, die Mischung aus Schafskäse, Petersilie (gehackt) in die Mitte des Teigs geben. Danach die gefüllte Teigform zuklappen und den rand mit einer Gabel zerdrückend zukleben. Die Pfanne mit einem halben Glas Sonnenblumenöl erhitzen und die gefüllten, fertigen Teigformen in die Pfanne geben. Die Teigformen müßten von beiden Seiten gebraten werden. Nach 3-5 Minuten sind die Teigformen gebraten und unser GÖZLEME ist servierbereit. GUTEN APPETIT...

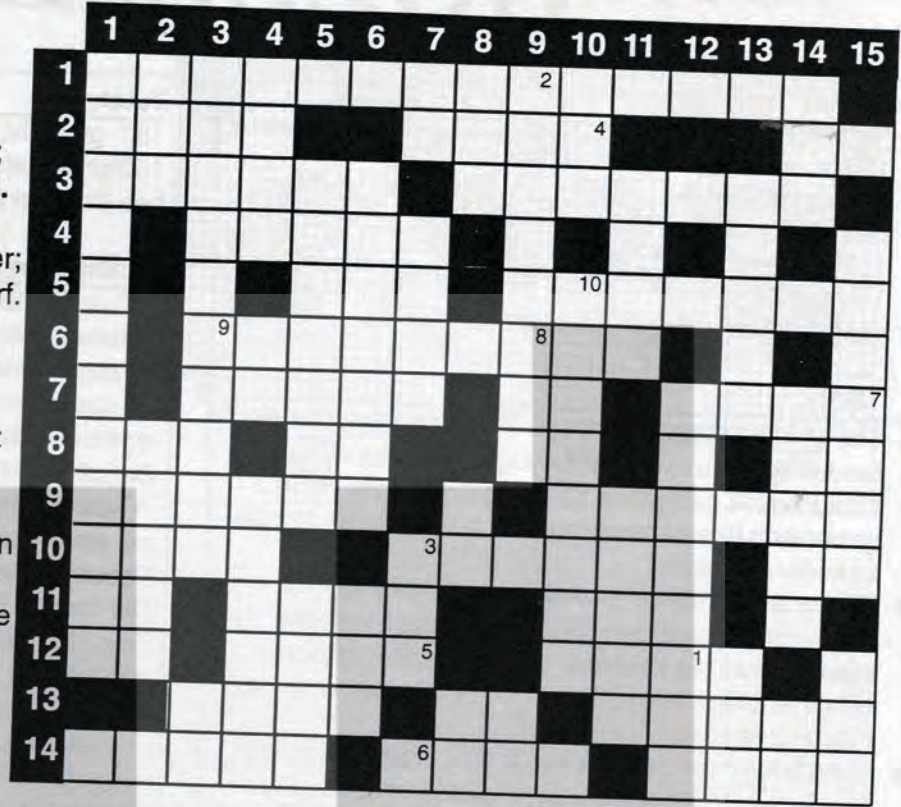
Übersetz von: Banu Arslan und Orkide Yıldız.

Thymian	Kekik
Petersilie	Maydanoz
Dill	Dereotu
Majoran	Mercanköşk
Kerbel	Frenkmaydanozu
Ingwer	Zencefil
Muskatnuß	Küçük Hindistan cevizi
Koriander	Kişniş
Fenchel	Rezene
Basilikum	Fesleğen (Reyhan)
Salbei	Ada çayı
Lorbeer	Defne
Rosmarin	Biberiye

BİLMECE

Anahtar sözcük: □ □ □ □ □ □ □ □ □ □
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

SOLDAN SAĞA

1. Ünlü Hollandalı ressam. 2. İshal; haftanın beşinci günü; ayının evi. 3. Bir yabancı kadın adı; oruç tutulan ay. 4. Siyasi çekişmelerin geçtiği yer; sessiz bir harf (üç kez); sesli bir harf. 5. Sesli bir harf; sessiz bir harf; eşyanın fiyatının artması; alışkanlık edinmiş. 6. Sessiz bir harf; özgür bırakmak; kalın sesli bir harf; sessiz bir harf. 7. İnce sesli bir harf; yabancı bayan adı; iskambilde birli; tersi bir yanardağ. 8. Eşyanın fiyatının artması; emmekten emir; Nasyonal Partinin kısa yazılışı. 9. Ters ABD'de New York eyaletinde bir kent; sessiz bir harf; yanaşma, eklenme. 10. Akdeniz'in bitki örtüsü; tersi paylaşmaktan emir; ayının evi. 11. Krómun singesi; üzerinde yemek yenir; eziyetler; sessiz bir harf. 12. Anadolu Ajansı'nın kısaltılmışı; hareketli, canlı, atak; tersi hıristiyanlıkta dini tören; sesli bir harf. 13. Kuran surelerinde cümle; tersi eski dilde su; kırlangıca benzer bir balık. 14. Neden; nişasta içeren ütüde kullanılan eriyik; siva yapmakta kullanılan alet.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Donald amca; sessiz bir harf. 2. Direkt olmadan söylemek; tersi bir tür bezelye; sesli bir harf. 3. Çoğaltmak ya da beslemek; Almandaca... itibaren anlamına gelen söz. 4. Temizlikte kullanılır; tersi emare; koruma. 5. Sesli bir harf; naziklik, kibarlık; halk dilinde "acaba". 6. Sessiz bir harf; insanın yapısı; tersi bir tür çanak, çömlek. 7. Kısaltılmış Türkiye Cumhuriyeti; işler; ünlü ile biten sayı adları ile yarım kelimesine eklenen üleştirme eki sessiz bir harf. 8. Vurmaktan emir; sessiz bir harf; eski dilde su; İtalya'da bir ova. 9. Bıktım usandım anlamı~da bir söz; sessiz bir harf; kırmızı. 10. İsimlenmek; kadın kadına cinsel ilişki kuran; sesli bir harf. 11. Sessiz bir harf; aptal, budala; gerekli. 12. Sesli bir harf; sessiz birer harf (iki kez); Denizli'ye bağlı bir ilçe. 13. Sessiz bir harf; çok iri yarı, kocaman; sessiz bir harf; üye. 14. Kurnaz; sesli bir harf; onarım; almaktan emir. 15. Sessiz bir harf; yanında işçi çalıştıran iş sahibi; eski dilde yapma, etme.

Hazırlayan: S. Kayaçelebi.

Geçen sayımızdaki anahtar sözcüğümüz "Türkiye laik kalacaktır" idi. Doğru yanıt aldığımız okuyucularımızdan Okşan Polat, Gülnigar Özer, Gül Karakoyunlu, Gülten Akın'ın birer kitabını kazandılar.

Bu sayımızdaki anahtar sözcüğü çözerseniz siz de kitap armağanımızdan yararlanabilirsiniz.

Adresimiz:

Z.Özgül, Grenzstr. 47, 45881 Gelsenkirchen

TEK MEYVEYLE BAHÇE OLMAZ EINE FRUCHT MACHT NOCH KEINEN GARTEN

Başlarımızı Ege'nin maviliğine koymuşuz
Ayaklarımız uzanır Asya'ya, Avrupa'ya.
Düşümüz, düşüncemiz kendimizin
Gökyüzümüz birdir.
Üşüsek Olimpos'tan gelen yağmurla karla
Üşüsek İda dağı'nın kışıyla boranıyla
Aynı güneşi örteriz üstümüze.

Türkülerimiz içiçe
Zeybeklerimiz cepkenli
Vururuz dizlerimizi yere
Yüreğimizde duyulur toprağın sesi.

"Zeytin yağlı yiyemem aman
Basma da fistan giyemem aman
Senin gibi cahile
Ben efendim diyemem aman"

Ben Türkçe söylerim
Sen Rumca
Gelinlerimiz kızlarımız oynar
Müziği, edası bir
Gönlümüzün sevdası aynı
Varsın dillerimiz ayrı olsun
Bu ayrılık güzelliğimiz değil mi?

İmbat eser iki yana
Deniz kokar gözlerimiz
Dalgalar selam getirir
Selam götürür kıyıda kıyıya
Kim durdurabilir Ege'nin rüzgarını?

Tanrılar yatağı dağlarımız, kentlerimiz
Atina Akropolü Bergama Akropolü'ne bakar sabahları
Akşamları Bergama Akropolü mendil sallar Atina'ya...

Kaç kez kırdırdı bizi birbirimize
Bu devler, bu canavarlar soyu!
Mermeri yeşerttik Zeus Tapınağı'nda
Kini, nefreti, barbarlığı yendik sevgiyle
Bitsin artık sürüldüğümüz bu anlamsız savaş
Sussun artık savaş tamtamları
İnsan yüreği beyaz mermerden sert mi?

Ege bir adımlık yerdir
Ünlesem duyarsın beni.

Zeytin biter barışta
Rüzgarlar fesleğen
Gülümüz güneş kokar dostlukta
İnsanlarımız özgürlükle güzel
Toprağımız dillerle, türkülerle bereketli
Tek meyveli bahçe ne sıkıcı ne korkunç
Tek meyveli bahçe olmasın yurtlarımız...

Unsere Köpfe ruhen im Blau der Ägäis
Unsere Füße sind ausgestreckt nach Asien, nach Europa
Wir haben jeder unsere eigenen Träume und Ideen
Doch der Himmel über uns ist eins
Wenn uns friert im Regen und Schnee, der vom Olymp niedergeht
Wenn uns friert in Kälte und Sturm, die um den Ida toben
Hüllen wir uns in das Licht derselben Sonne ein

Unsere Lieder sind verschmolzen miteinander
Unsere Zeybek-Tänzer tragen ätherische Kleidung
Wir trommeln mit den Knien auf den Boden
In uns tönt die Stimme der Erde

"Oliven in Öl, die mag ich nicht
Hemd und Kleid, das trag' ich nicht
Wie du vor tumben Gecken
Dich verneigst, ertrag' ich nicht"

Ich spreche türkisch
Du greichisch
Unsere Bräute, unsere Mädchen tanzen
die Musik, die Gesten die dieselben
In unseren Herzen ist dieselbe Sehnsucht
Da kann unsere Sprache gern verschieden sein
Der Unterschied zwischen uns ist schön, nicht wahr?

Der Seewind weht nach beiden Seiten
Unsere Augen atmen den Duft des Meeres
Die Wellen überbringen Grußbotschaften
Hin und her, von Küste zu Küste
Wer kann sie aufhalten, die Winde der Ägäis?

Unsere Berge, unsere Städte sind Ruhestatt der Götter
Athens Akropolis schaut hinüber zu Bergamas Akropolis am Morgen
Und abends winkt Bergamas Akropolis Athen zu...

Wie oft treiben sie uns gegeneinander in die Schlacht

Das Geschlecht der Riesen und Drachen?
Wir ließen den Marmor im Tempel des Zeus ergrünen
Besiegten mit Liebe, Rachsucht, Haß und Barbarei
Schluß macht endlich
mit dem sinnlosen Krieg, in den man uns gejagt
Schweigen soll endlich das Kriegstrommel
Ist das Herz des Menschen den härter als Marmor?

Über die Ägäis sind wir uns zum Greifen nah
Wenn ich rufe, könntest du mich hören
Der Ölzweig wächst im Freiden
Die Winde duften nach Basilikum
Die Rosen nach Sonne und Brüderlichkeit
Unsere Menschen gibt die Freiheit ihre Schönheit
Unsere Erde ist gesegnet mit Sprachen und Liedern
Ein Garten mit nur einer Frucht - wie langweilig, wie schrecklich
Ein Garten mit nur einer Frucht soll unsere Heimat nicht sein.

Kemal Yalçın